

Štubiđu

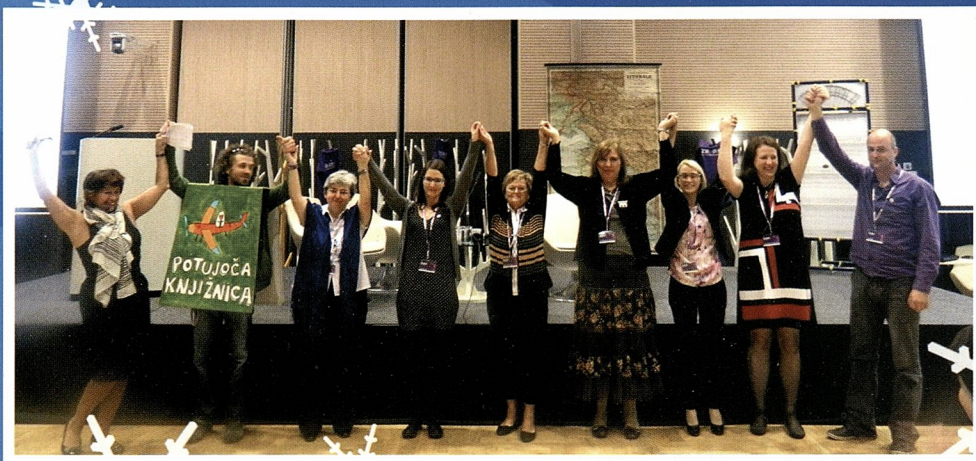
Letnik 13, številka 1, februar 2015

30. slovenski knjižni sejem
Poletna šola v
Gradcu

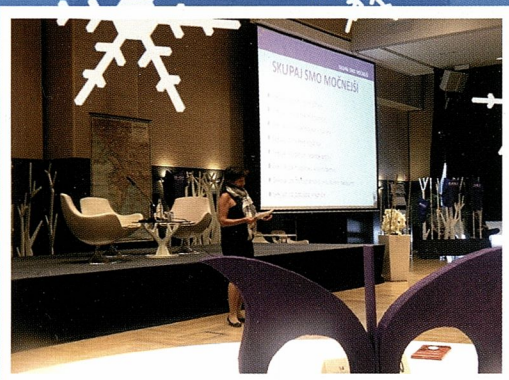
vsaka literarnega pisanja
Beletrinina

Intervju s prof.
M. Miho Kovačem

Predstavniki Sekcij

POSVETOVANJE ZBDS

Katja Šuler, Miha Fištravec in Urška Levstek

BRALNI KLUB

30. SLOVENSKI KNJIŽNI SEJEM

Kazalo

UVODNIK.....	4
BRUCKIN POGLED.....	4
SKUPAJ SMO MOČNEJŠI.....	5
PRVI BRALNI KLUB: NASSIM ASSEFI - ARIJA.....	5
PPREDBOŽIČNO PITANJE S SREČELOVOM.....	6
KNJIŽNIČARSKI PLES.....	6
POSVETOVANJE SEKCIJ ZBDS: LAŠKO.....	7
PRIZNANJE ZA NAŠO KNJIŽNIČARKO.....	9
OD PEDENJPEDA DO ANTIGONE.....	10
BRANJE OTROKU IN URE PRAVLJIC V KNJIŽNICI MK.....	11
NAJBOLJ PRILJUBLJENE KNJIŽNICE ZA UČENJE & ZAKAJ SE ŠTUDENTI RADI UČIJO V KNJIŽNICAH.....	12
MISS ZUKAS ALI REX LIBRIS? LIK KNJIŽNIČARJA V POPULARNI KULTURI.....	13
EN KOVAČ KONJE KUJE: INTERVJU Z RED. PROF. DR. MIHO KOVAČEM.....	14

JUBILEJNI KNJIŽNI SEJEM: 30. SLOVENSKI KNJIŽNI SEJEM.....	17
E-EMKA NA 30. SLOVENSKEM KNJIŽNEM SEJMU.....	19
ŠOLSKE KNJIGOSLED NA 30. SLOVENSKEM KNJIŽNEM SEJMU.....	20
SLOVENSKE LITERARNE NAGRADE.....	21
E-IZOBRAŽEVANJE: IZZIVI ZA KNJIŽNIČARJE.....	23
BELETRININA ŠOLA KREATIVNEGA PISANJA.....	26
MNENJE O BELETRININI LITERARNI ŠOLI.....	27
SKRITA BESEDA AVSTRIJE.....	28
V ENEM DNEVU DOŽIVETE VSE SMERI NAŠEGA ŠTUDIJA.....	30
KNJIŽNA RECENZija: KRVAVI POLDNEVNIK.....	31
KNJIŽNA RECENZija: PREPOVEDANO - GEJ RAZKRINKAL SLOVENSKO SCENO.....	31
JESENSKO-ZIMSKO BRANJE.....	32
POEZIJA.....	33
NAGRADNA KRIŽANKA.....	34

Prispevke so napisali: Tjaša Babič, Maša Brglez, Kristina Cvek, Martin Čeljig, Eva Dobrič, Jan Donoša, Ana Gašperič, Vanja Jazbec, Barbara Krofjin, Tinka Lapajne, Urška Levstek, Anja Mrak, Urška Plaznik, Maja Praprotnik, Mance Rakovec, Špela Sanabor, Katja Šuler, Mojca Trtnik, Maksima Vogta, Eva Zadravec, Nina Žibert.

Kolofon:

Štubidu - revija študentov bibliotekarstva

(ŠTUDENTOV Bibliotekarstva DUH)

Letnik 13, številka 1, februar 2015

Izdajatelj:

Urednici: Maja Praprotnik (maja.plazar@gmail.com) in

Urška Levstek (levstek62@gmail.com)

Uredniški odbor: Špela Sanabor (spela.sanabor@gmail.com), Vanja Jazbec (vanja.jazbec@gmail.com), Katja Maček (macek.habiba.katja@gmail.com)

Mnenja in komentarji avtorjev ne odražajo nujno stališč uredništva.

Spodbujamo kritično branje!

ISSN C503-6488

Tisk: Birografika BORI d.o.o.

Nepodpisane fotografije so iz našega arhiva, last avtorjev ali z internetnih virov.

Izid so omogočili:

Jezikovni pregled: Mateja Cerovšek in Tjaša Kocjan

Oblikovanje ovoja: Marjeta Šuštaršič

Oblikovanje: Neža Molnar

Naklada: 200 izvodov

Brezplačno, zaželen prostovoljni prispevek za delovanje SŠB.

Vse pravice so pridržane. Ponatis celote ali posameznih delov na katerem koli mediju je dovoljen s predhodnim dovoljenjem izdajatelja in navedbo vira.

Pohvale, kritike, pripombe ali nove predloge lahko pošljete na e-mail

stubidu1234@gmail.com ali na e-mail sekcijasb@gmail.com.

Vsi sodelujoči pri reviji se odpovedo honorarju in so poplačani z večno hvaležnostjo!

Naslednja številka predvidoma izide v maju 2015.

Pozdravljen bralec, bralka revije Štubidu!

Pred nami je nova številka revije. Ponovno nam je študentom bibliotekarstva, informacijske znanosti in knjigarstva ter urednicam Štubiduja uspelo stopiti skupaj in ustvariti novih 34 strani, kjer boste lahko prebirali o zanimivih dogodkih naših področij, ki so se pripetili v letu 2014. Skupaj verjamemo, da smo vam pripravile pravo bralno poslastico.

V letošnjem študijskem letu so se na uredniških stolčkih ponovno pojavili novi obrazi. Tokrat je na vrsti ženska ekipa. V zimskem semestru nas je zapustila Ana Češarek, ki je odšla na študentsko izmenjavo v Lille v Francijo, Ana Čer nič je zaključila študij na našem oddelku, fanta Martin Čelig in Jan Donoša pa sta se odločila, da prepustita puncam prosto pot, tako da sva ostali Maja Praprotnik in Urška Levstek. Pridružile so se nama Špela Sanabor, Vanja Jazbec in Katja Maček.

Posebno pozornost smo namenile letošnjemu jubilejnemu 30. slovenskemu knjižnemu sejmu, ki mu je v veliki meri posvečena tudi ta številka Štubiduja. V tej številki smo prvič pisali o literarnem natečaju z udeležitvijo naših študentov.

Naši študentje pa smo se udeležili tudi letošnjega Posvetovanja sekcij Zveze bibliotekarskih društev Slovenije v Laškem, kjer smo preživeli dva učenja in pridobljenega znanja polna dneva, se medsekijsko družili in spoznavali znana bibliotekarska imena.

Dragi kolegi in kolegice. Rade bi vam sporočile, naj ne bo vsaka beseda, ki bo obtežila vaša usta, zaman. Povejte jo, pišite, bodite do nje kritični in hkrati nanjo ponosni. Želimo, da vas spremlja na vsakem koraku in da vas vodi do zelenega cilja.

Želimo vam prijetno branje!

Vaš uredniški odbor, Maja, Urška, Špela, Vanja in Katja.

Bruckin pogled

Novo študijsko leto je prineslo tudi novo porcijo brucev, ki nameravamo še nekaj let "drgniti" klopi in živce predavateljev, a smo trdno odločeni, da bomo iz fakultete izplavali brez težav.

Zagreti bibliotekarji, informatiki in založniki smo se seveda razveselili lepega števila obiskov knjižnic, kamor spadajo obisk Semeniške knjižnice konec novembra 2014, obisk knjižnice na Vrhniki in večkratni obiski NUK-a, kjer smo se med drugim seznanili z digitalizacijo knjig, si ogledali arhiv starih rokopisov ... se na kratko seznanili s slovensko knjižno kulturo. Prvega oktobra 2014 smo že ukaželjni odkorakali v NUK, kjer smo si ogledali Trubarjevo Cerkevno ordningo in druga dela iz obdobja protestantizma na slovenskih tleh.

Razstava je bila sicer zelo zanimiva, a najzanimivejša je bila ekskurzija na Vrhniko, kjer smo vstopili v prostor, kjer duh zgodovine ostaja živ v knjižnični opremi, ki je del tovarniške opreme in s tem zgodovine Vrhnike.

Študij pa ni le obiskovanje knjižnic, ampak tudi številni seminarji, predstavitve in drugi deli izobrazbe, ki se ocenjujejo, kar smo na žalost ugotovili zelo zgodaj. No, vsaj primorani smo se bili zbuditi in stopiti na plin. Prva seminarska naloga nas je tako dobila zelo hitro, saj smo se morali spomniti prvega obiska NUK-a in o tem za predmet Osnove bibliotekarstva napisati poročilo, iz katerega smo dobili tudi prvo oceno. In ni bolj vznemirljivega občutka kot prva ocena na faksu, če pa je ta ocena dobra, je pa občutek še boljši in prežet z zmagoslavjem.

Tako lahko po dobrih dveh mesecih drgnjenja klopi in stolov v predavalnici mirno (vsaj mislim) rečem, da se letošnja generacija brucev pridno privaja na novo okolje, nove profesorje in njihove muhe, predvsem pa uspešno tke nove medsebojne stike, ki bodo ostala do konca šolanja in morda še dlje.

 Manca Rakovec, brucka

Skupaj smo močnejši!

Urška Plaznik

V septembru se je večinski del izvršnega odbora Sekcije študentov bibliotekarstva nahajal v Laškem na strokovnem posvetovanju sekcij ZBDS. Združili smo se pod geslom 'Skupaj smo močnejši', kar smo tudi uspešno dokazali. Navezali smo ogromno novih stikov, si razširili obzorja in dobili motivacijo za nadaljevanje in nadgradnjo našega dela.

Dejstvo, da smo skupaj močnejši, smo vzeli kot vodilo v novem študijskem letu. Skupaj smo oblikovali plan dela sekcije, v katerega smo vključili tudi nekatera pomembna strokovna telesa z našega področja.

Sodelovanje smo pričeli z organizacijo bralnega kluba v nekoliko drugačni izvedbi. Vsak bralni klub v tekočem študijskem letu bomo namreč izvedli v različnih čitalniških prostorih in bomo tako imeli priložnost spoznati nekaj knjižnic po Ljubljani in knjižničarjev, kjer se nam bodo lahko ponudili novi izzivi za sodelovanje.

Naredili pa smo tudi korak naprej v smeri še nadaljnjega sodelovanja z ostalimi sekcijami ZBDS. Naša želja je bila izvesti sklop predavanj na tematiko šolskih knjižnic, ki jih bomo zaobjeli s krajšimi predavanji in okroglo mizo na to temo. Tako bomo dali priložnost profesorjem, študentom in drugim pripadnikom stroke, da si izmenjajo ideje in načrte v prihodnosti.

Vsekakor si želimo, da se bo sodelovanje okrepilo še na več področjih, še posebej pa z vami, dragi študentje. Zaključujem pa z mislijo, ki jo je podal dr. Južnič novim študentom na oddelku – »Če začnete aktivno s stroko sodelovati sedaj, ste že dva meseca prepozni.« V razmislek ...

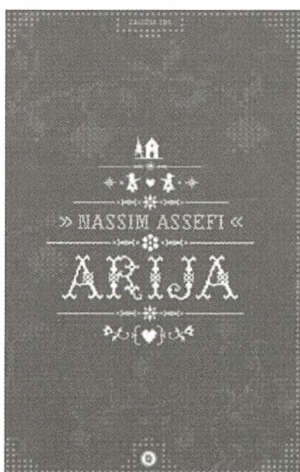
Urška Plaznik, predsednica Sekcije študentov bibliotekarstva pri ZBDS

osebni arhiv

nassim assefi: arija prvi bralni klub

Predavanje se je ravno končalo, ko že hitim ven na mraz mimo prazničnih lučk; avtobus: smer Bežigrad.

Da, dragi bralec. Predpraznični čas je in ponovno smo začeli z bralnimi klubi. Tokrat v malce drugačni izvedbi. Bralni klub oz. pogovor o zanimivi knjigi ob soku in sladkem prigrizku je potekal 10. 12. 2014 ob 18:00 ne več v sejni sobi NUK, temveč v časopisni čitalnici Slovanske knjižnice. Prisotni smo se pogovarjali o delu Nassim Assefi: Arija.

V svojem prvencu se je pisateljica, Američanka iranskega rodu, pogumno lotila teme, ki se je večina ljudi in knjig izogiba. Ob nenadni prometni nesreči se zavemo, kako hitro lahko ugasne mlado življenje. O tem pa se pogosto bojimo spregovoriti. Smrt otroka je tabu tema, o kateri se ne govori.

Jasmin, priznana ameriška zdravnica iranskega rodu se po prometni nesreči, v kateri je umrla njena petletna hčerka Arija, sooča z

izgubo svojega ljubljenega otroka. Da bi se umaknila pred duševno bolečino in prebolela izgubo deklice, pa tudi nenadno smrt zaročenca Justina, ki je umrl med spanjem, še ko je bila noseča z Arijo, se odpravi na odrešujoče potovanje. Obrne se k temeljnim življenjskim prvinam – sajenju koruze v Gvatemali, meditaciji v tibetanskem samostanu in iranskim žalovalnim obredom. Kamorkoli pride, piše pisma svoji prijateljici, Ariji, Justinu, dolgo mrtvi babici in bivšemu fantu ter poskuša s pisanjem doseči duhovno ozdravljenje. Po enoletnem potovanju obiše svoje starše v Iranu, s katerimi je zaradi njihovega verskega prepričanja po hčerkinem rojstvu povsem izgubila stike. S tem, ko spozna svoje korenine, stopi na pot k svojemu duhovnemu ozdravljenju.

Vabim vas na naslednji bralni klub, predvidoma v marcu, na katerem se bomo ponovno pogovarjali o zanimivi knjigi, vredni branja in vašega časa, ki ji ga boste namenili. Ob dobrem branju se bomo srečali v drugi čitalnici v Ljubljani, tako bomo z bralnim klubom združili tudi ogled knjižnice in njene čitalnice.

Vljudno vabljeni!

Urška Levstek

Predbožično pitanje s srečelovom 2014

Združeni študentje Sekcije študentov bibliotekarstva in oddelčne tutorke so tudi letos poskrbeli za tradicionalno praznično vzdušje v 5. nadstropju Filozofske fakultete. Pred predavalnico 528 je v torek, 16. decembra, spet dišalo po piškotih in cimetu, božične pesmi pa so dale celotni sliki piko na i. K vzdušju je veliko pripomogel tudi praznično okrašen predprostor predavalnice 528.

Prvo mesto je dobilo pecivo brucke Nastje Vodopivc. Ta je dobila bogato nagrado, del katere je bil tudi bon za brezplačno članarino Mestne knjižnice Ljubljana (MKL).

Potekal je tudi srečelov, v katerem je SŠB s knjigami in drugim promocijskim gradivom osrečila veliko študentov.

SŠB se zahvaljuje vsem donatorjem, ki so prispevali promocijska darila za srečelov, in tudi MKL, ki je prispevala bona za članarino MKL.

Hvala vsem študentom za udeležbo na pitanju;
ponovimo to (z več domačega peciva) tudi naslednje leto! :)

 Urška Levstek

KNJIŽNIČARSKI PLES

Knjižnica in ples? Ali to sploh gre skupaj? Pri nas mogoče ne, v Ameriki pa še kako. Na različnih knjižničnih konferencah potekajo knjižničarska tekmovanja v plesu, ki se imenujejo Book Cart Drill Team.

Vse se je začelo leta 2005, ko je DEMCO (podjetje, ki šolam in knjižnicam ponuja različno opremo) sponzoriral prvo Book Cart Drill Team World Championship, ki je potekalo na konferenci Ameriškega združenja knjižničarjev v Chicagu (Demco, 2014). Še danes DEMCO kot glavni sponzor priskrbi vozičke in glavne nagrade; to so zlati, srebrni in bronasti knjižni voziček, ki jih najboljšim podari žirija. Tekmovanje poteka tako, da ekipe, ki jih sestavlja do šestnajst knjižničarjev, same izdelajo zanimive kostume, izberejo glasbo in plešejo nanjo s pomočjo okrašenih knjižničnih vozičkov. Ocenjujejo jih glede na izvirnost kostumov in nastopa. S svojo ekipo se tekmovanja lahko udeležijo vse ameriške knjižnice.

Zadnji podatki, ko je tekmovanje potekalo na konferenci ALE, so iz leta 2010, kjer je zmagala univerza Pittsburgh z naslovom Night of the Living Librarians. Oblečeni so bili v zombi kostume, vozičke pa so spremenili v nagrobne kamne (ALA,

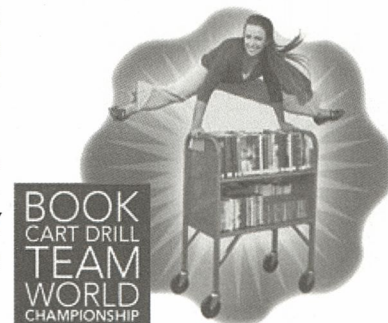
2010). Ekipe se zelo potrudijo in so izredno izvirne pri kostumih ter okraskih za vozičke, saj vsako leto skupine predstavijo še nevidene kostume. Koreografijo delajo na različne zvrsti glasbe: od klasične, do hip hopa in uspešnic.

Tekmovanje v knjižničarskem plesu se mi zdi dobra promocija za knjižnice, saj knjižničarje pokaže v drugačni in zanimivi luči. Z njim lahko podiramo stereotipe o knjižničarjih kot strogih in resnih ljudeh. Dogodek se mi zdi zabaven, je neka nova ideja, ki si jo predstavljam tudi v Sloveniji. Si ga tudi vi?

 Ana Gašperič

Vir: ALA (2010). ALA news: Library Book Cart Drill Championships to be held June 27. Pridobljeno s strani <http://www.ala.org/news/press-releases/2010/06/library-book-cart-drill-championships-be-held-june-27>.

Demco. (2014). What is book cart drill team. Pridobljeno s strani <http://www.demco.com/go-to?drillteam>.

Posvetovanje sekcij Zveze bibliotekarskih društev Slovenije

(Laško, Thermana, 18.-19. september 2014)

SKUPAJ SMO MOČNEJŠI: povezovanje, sodelovanje in etično delovanje

Posvetovanje sekcij Zveze bibliotekarskih društev Slovenije se je odvijalo v Thermani Laško, in sicer 18. in 19. septembra 2014.

Posvetovanje se je pravzaprav začelo že 17. septembra s sejo programskega in organizacijskega odbora in srečanjem prostovoljcev. Prvi uradni dan, 18. september, pa se je začel z registracijo udeležencev, predavateljev in gostov ter uvodnim otvoritvenim delom posvetovanja. Tema kongresa je bila povezanost različnih sekcij in misel, da so sekcije močnejše, če so medsebojno povezane in med sabo tesno sodelujejo. Po uradnih govorih se je vsaka izmed sekcij predstavila, opisala svoje naloge in poslanstvo. Nekatere so to prikazale v obliki kvizov, skečev, igre ali predstavitvenega filmčka. Naša sekcija, Sekcija študentov bibliotekarstva, je svoje poslanstvo predstavila v obliki igre, v kateri smo nastopali člani izvršnega odbora (Miha Fištravec, Vanja Jazbec, Urška Levstek in Katja Šuler) ter predsednica sekcije Urška Plaznik. Priprave na igro so potekale kar med jutranjo vožnjo do posvetovanja, smeha zagotovo ni manjkalo! :) Seveda smo imeli malo treme, vendar smo bili za igro dobro pripravljeni, zato smo se na koncu tudi dobro odrezali. Mislim, da nas je večina udeležencev ohranila v spominu, saj smo bili daleč najmlajši med njimi. Meni osebno je imela najbolj duhovito predstavitev Sekcija za potujoče knjižnice, ki je predstavila svoje poslanstvo in dogodivščine med delovnim časom. Vse to so nam prikazali v obliki zabavnega filmčka. Udeleženci Posvetovanja sekcij pa smo si lahko tudi ogledali bibliobus, ki je bil parkiran pred Thermano Laško.

Po končanih predstavitvah sekcij je imel predavanje svetovno znani malteški zdravnik, pisatelj, izumitelj in svetoalec, dr. Edward de Bono. Predaval

nam je o kreativnem in povezovalnem mišljenju, predstavil nam je tudi 6 klobukov razmišljanja. Nato so imeli predavanja še Stojan Zorzenone, ki je prestavil etično sodelovanje kot pogoj za uspešno delovanje, Stephan Buettgen, ki je opisoval nove raziskovalne tehnike, in Julita Madzio, ki nam je podrobno razložila, kako lahko objavimo članek v znanstveni založbi Oxford University Press.

V nadaljevanju so sledila predavanja po različnih temah, ki so se odvijala v različnih dvoranah. Tako si je lahko vsak izbral predavanja in teme, ki so bile zanj zanimive. V rdeči dvorani je program pripravila Sekcija za splošne knjižnice. Govorilo se je o različnih tematikah, integriteti in korupciji, etiki v knjižnici, izvedeli smo veliko o vodenju knjižnice. V zeleni dvorani je program pripravila Sekcija za specialne knjižnice. Predstavili so nam teorijo zavedanja odnosov, kako promovirati kulturne ustanove, kako povezati družbena omrežja in knjižnice. Predavali so nam o vključitvi znanstvenih novosti v knjižnične storitve, medknjižnični izposoji v digitalnem okolju, vključevanju revij v mednarodne bibliografske baze podatkov in kako se to tiče knjižnic. Izvedeli smo tudi nekaj o bibliografijah raziskovalcev in vrednotenju raziskovalne uspešnosti. V oranžni dvorani sta program najprej predstavili Sekcija za šolske knjižnice in Sekcija za mladinsko književnost. Predavatelji so predavali o delovnih izzivih osnovnošolskega knjižničarja, poudarjali so pomembnost bralne pismenosti vsakega posameznika, kako je potrebno spodbujanje ustvarjalnega razmišljanja pri bralcu. V oranžni dvorani je kasneje program pripravila Sekcija za visokošolske knjižnice. Govorili so o prostoru visokošolskih knjižnic od leta 1997 do 2012, o knjižnici kot osrednjem prostoru fakultete, o tem, kako spremenjene

potrebe uporabnikov zahtevajo prenovo knjižničnega prostora. Govorilo se je tudi o prostorih Osrednje humanistične knjižnice na Filozofski fakulteti, o podobi knjižnic v preteklosti, sedanosti in prihodnosti. O prispevku na to temo je predaval red. prof. dr. Primož Južnič v sodelovanju z doc. dr. Milanom Lovenjakom. Sledilo je še predavanje o novi podobi hrvaških knjižnic v zadnjih dvajsetih letih ter predavanje naših kolegov, Urške Plaznik in Miha Fištravca, o prostorih visokošolskih knjižnic v tujini.

Najbolj se mi je vtisnilo v spomin predavanje dr. Edwarda de Bona, saj je odprl mnogo novih vprašanj v zvezi s posameznikovim načinom razmišljanja. Eno izmed zanimivejših predavanj mi je bilo tudi predavanje Janje Rebolj, ki je govorila o Porterjevi Teoriji zavedanja odnosov, s katero lahko naše odnose močno izboljšamo in »obarvamo«, če se jih le zavedamo. Odlično je bilo tudi

predavanje Sergeja Laha z naslovom Družbeni mediji, priložnosti za knjižnice. Opozoril je na pomembnost družbenih medijev v današnjem času, kako jih pravilno uporabljamo in kako lahko dobro vplivajo na podobo knjižnic. S predavanjem Urške Plaznik in Miha Fištravca pa sem spoznala podobo dveh visokošolskih knjižnic, v Oslu in na Dunaju, ter bila navdušena nad arhitekturnimi rešitvami teh knjižnic.

Predavanja so se odvijala vse do večera. Po predavanjih smo člani izvršnega odbora že kovali program naše sekcije za letošnje leto. Tako smo si olajšali čakanje na okusno večerjo. Po večerji se je odvijalo druženje s torto in plesom. Pristrčno je bilo videti knjižničarje, ki so se družili in vrteli v ritmu glasbe. Tako smo zrušili stereotip, da smo knjižničarji dolgočasni in se ne znamo zabavati! :)

 Katja Šuler

Kljub zabavi, ki je pozno v noč potekala prejšnji večer, smo se v petek zopet zbrali, vsi željni novega znanja. Po ponovni registraciji udeležencev in jutranjem domoznanskem pozdravu smo si lahko izbrali predavanja, ki so se na določeno temo odvijala v različnih predavalnicah.

V veliki dvorani smo poslušali o trenutnem položaju knjižnic ter debatirali, kako okrepiti ugled knjižnice kot institucije. Med drugimi je predavala dr. Melita Ambrožič skupaj z Damjano Vovk, in sicer o tem, kako uporabniki dojemajo ekonomsko vrednost knjižnice. Predaval je tudi red. prof. dr. Primož Južnič, ki je v družbi Cirile Pekica in dr. Vladimirja Prebiliča govoril o diplomskih večerih ter načinih, kako lahko splošne knjižnice prispevajo k promociji znanosti in znanstveni kulturi.

V modri dvorani je program pripravila Sekcija za splošne knjižnice, in sicer na temo »etično sodelovanje – uspešno delovanje«. Pri teh predavanjih je prišlo geslo letošnjega posvetovanja »Skupaj smo močnejši!« še posebej do izraza, saj smo poslušali o povezovanju različnih kulturnih ustanov, tako knjižnic kot tudi galerij in muzejev.

Sekcija za specialne knjižnice je v zeleni dvorani pripravila program, ki se je vrtel okoli podobe knjižničarja, knjižnice in organizacije. Tukaj so s

prispevki sodelovali tudi kolegi iz Hrvaške, ki so predstavili problem s svojega vidika. Zelo zanimivo in za prakso nujno potrebno predavanje je imela Mojca Dolgan Petrič, ki je predstavile finančne spodbude Evropske unije na področju izobraževanja, kulture in kohezijske politike.

V rdeči dvorani se je odvijal program Sekcije za visokošolske knjižnice, ki je pod drobnogled postavila svoje prostore kot mesto izobraževanja. Pri teh predavanjih bi se našlo marsikaj zanimivega za vsakega študenta našega oddelka; govorilo se je namreč o razvoju izobraževanja skozi informacijske tehnologije, vlogi visokošolske knjižnice, namenu in potencialnosti spletnih učilnic ter statusu visokošolskih knjižnic.

Sekcija za domoznanstvo je bila odgovorna za program v oranžni dvorani. V sklopu teh predavanj je Srečko Maček predstavil primere dobre prakse promocije domoznanskih e-vsebin na Celjskem, Mira Petrovič pa je govorila o problematiki kadrov v domoznanski dejavnosti.

Po debatah v vsaki izmed dvoran smo se vsi skupaj zbrali v veliki dvorani, kjer smo poslušali zaključni govor, izmenjali še zadnja mnenja o stroki in posvetovanju, nato pa pred slovesom odšli še na kosilo. Hrana je bila seveda odlična!

Lanskoletno srečanje slovenskih knjižničarjev je v ospredje postavilo strokovne sekcije, ki delujejo pod okriljem Zveze bibliotekarskih društev Slovenije. Sekcije predstavljajo pestrost in raznolikost knjižničnega sistema, ki v svoji najsvetlejši luči zasijejo šele, ko med sabo sodelujejo in si pomagajo. Tega sporočila smo se vsi udeleženci zagotovo naučili. Torej, sodelujmo, skupaj smo resnično moč-

nejši. V takšnem vzdušju vztrajajmo še naprej, vse do naslednjega srečanja 22. septembra 2015, ko bomo zopet pridobivali nova znanja in izmenjevali izkušnje. Ob tej priložnosti bodo podeljene tudi nagrade Kalanovega sklada. Se vidimo!

 Vanja Jazbec

Zanimive povezave o Posvetovanju sekcij:

POSVETOVANJE - <http://www.zbds-zveza.si/?q=node5/posvetovanje-sekcij-skupaj-smo-mocnejsi>

PROGRAM - <http://www.zbds-zveza.si/node5/posvetovanje-sekcij-skupaj-smo-mocnejsi-program>

PRISPEVKI IN IZJAVE - TV POROČILA - <http://4d.rtvsl.si/arhiv/prispevki-in-izjave-tv-porocila/174276184>

Priznanje za našo knjižničarko V NUK- u podelili Čopove nagrade

V Veliki čitalnici Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani so 19. decembra 2014 ob 18. uri podelili nagrade Zveze bibliotekarskih društev Slovenije (ZBDS). Na svečani prireditvi, ki jo je pripravila ZBDS v sodelovanju z Narodno in univerzitetno knjižnico ter ob podpori Ministrstva za kulturo so podelili Čopove diplome in Čopova priznanja za leto 2014.

To so najvišje državne nagrade za izjemne uspehe na področju knjižničarstva, ki so širšega družbenega pomena in prispevajo k napredku knjižničarske stroke. Nagradi sta poimenovani po slovenskem knjižničarju in učenjaku Matiji Čopu.

Čopova diploma se podeli za izredno pomembno življenjsko delo na področju knjižničarstva, ki je širšega pomena in prispeva k ugledu in napredku knjižničarske stroke.

Čopovo priznanje se podeli za enkratne dosežke, ki so plod izvirnih strokovnih pristopov ali za posebne zasluge pri popularizaciji knjižničarstva, krepitvi ugleda knjižničarjev, knjižnic in knjižničarske stroke v javnosti ter za zasluge pri razvoju knjižnične dejavnosti (Zveza bibliotekarskih društev, 2014).

Čopovo diplomo za leto 2014 sta prejela **Simona Resman** iz Mestne knjižnice Ljubljana in **Zoran Krstulović** iz Narodne in univerzitetne knjižnice Ljubljana. Čopovo priznanje za leto 2014 pa so prejeli **Hedvika Pavlica Kolman** iz Osrednje humanistične knjižnice Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, **Jolanda Železnik** iz Medobčinske splošne knjižnice Žalec in **Mirko Nidorfer** iz Knjižnično informacijskega centra Ministrstva za obrambo - Kadetnica Maribor (V. U., Delo.si, 19. 12. 2014).

Iskrene čestitke vsem nagrajencem!

Vir:

Zveza bibliotekarskih društev Slovenije. (2014). Pridobljeno s strani: <http://www.zbds-zveza.si/>

V. U., Delo.si. (19. 12. 2014). Čopovi diplomi Simoni Resman in Zoranu Krstuloviću. Pridobljeno s strani: <http://www.delo.si/kultura/knjiga/copovi-diplomi-simoni-resman-in-zoranu-krstulovicu.html>

 Urška Levstek

OD PEDENJPEDA DO ANTIGONE

BRALNA ZNAČKA IN DOMAČE BRANJE V OSNOVNIH IN SREDNJIH ŠOLAH

Dragi bralci in bralke, čas je, da se za nekaj trenutkov vrnemo v osnovnošolske in srednješolske dni.

Na začetku vsakega šolskega leta smo se s sošolci najprej pozanimali, kakšen bo celoletni urnik pouka. Urnik je bil natrpan in hkrati raznolik. Za zgled in lažjo ponazoritev sem izbrala slovenščino, ki so jo sestavljali različni moduli. Pri svetovni in slovenski književnosti smo morali prebrati knjige s seznama. Poleg obveznosti pri slovenščini in vseh drugih predmetih pa je posameznik moral brati še knjige za domače branje in bralno značko.

Koncept Bralne značke je zapisan v priročniku Bralna značka v osnovni šoli: aktivnosti spodbujanja branja in preverjanja prebranih knjig. V publikaciji so jasno razloženi zgodovina, cilji in vizija, zakaj brati ter kaj je tisto, kar mlade bralce spodbuja, da vseskozi berejo. V priročniku sta opisani tudi dve vlogi bralne značke. Prva bralna značko opredeljuje kot vsesplošno slovensko kulturno gibanje in prostovoljno interesno dejavnost v šoli. Ta naj bi spodbujala mladino k branju in dvigala bralno kulturo mladih. Bralna značka je nato opredeljena tudi kot pedagoška dejavnost, ki jo organizira, vodi in spremlja šolski knjižničar/ka.

V priročniku so opisani zgodovina, cilj, oblike in metode bralne značke. Kot taka naj bi vzbujala bralni interes učenca. V priročniku so navedene posamezne oblike dela pri preverjanju prebranega. Obli-

ke preverjanja prebranih knjig so: naloge, vaje, igre, dramatizacije, ure umetniške besede, projektno delo, beleženje, ustvarjalno pisanje, razstavne in galerijske dejavnosti, pravljíčne ure, igralna ura s knjigo in debatni klub.

Priročnik je namenjen knjižničarjem, slavistom in tudi staršem, ki spodbujajo branje pri svojih otrocih. Domače branje je podobno opredeljeno, vendar je njegova primarna naloga samo, da izuri učenca v dobrega bralca. Ob začetkih bralne značke kot projekta, leta 1960, je bila knjiga bolj cenjena. Takrat namreč še ni bilo množične uporabe interneta, televizije in radia. Vsi ljudje so radi brali, od malčkov pa do starostnikov. V današnjih časih so knjige zgolj blago. Posameznik jih tako morda kupi oziroma prebere le, ker jih mora in ne zaradi želje po branju. Kot malčki smo prebirali slikanice, z znanjem prvih besed pa tudi že pravljíce bratov Grimm. Na začetku osnovnošolskega izobraževanja smo lahko pri bralni znački sami izbirali knjige, kar pomeni, da smo lahko brali, karkoli smo si zaželeli, seveda z odobritvijo šolske/ga knjižničarja/ke. Tako nam je knjižničarka v osnovnošolski knjižnici velikokrat pomolila v roke priporočilne sezname. Na njih so bili zanimivi naslovi, kot so: Pet prijateljev, Princesa z napako, Gimnazijka. Če nam naštetu čtivo ni preveč dišalo, smo še vedno imeli možnost, da se sami odločimo, kaj bomo prebrali. Ko smo dela prebrali, smo bili večinoma tudi nagrajeni s knjigo.

Kaj pa pozneje? Takrat so nam učitelji domače branje določili vsako leto posebej. Domače branje je bilo nujno, saj smo v povezavi s tematiko prebranega pisali spise. Predvidevam, da bi si veliko mladih že pred vstopom v srednjo šolo veliko raje prebralo vsebino knjig na spletu, vendar portali, kjer bi si lahko vsebino knjige prenesli na računalnik, takrat še niso bili tako razširjeni in poznani. Knjige, ki jih mora dijak v srednji šoli po določilih učnega načrta prebrati, so zbrane pod statistiko najbolj branih knjig v COBISS/OPAC-u. Statistika je izvedena vsako leto posebej. V letu 2014 so bile najbolj brane Antigona, Zgodbe sveta pisma, Stare grške bajke, Pedenjped, Krst pri Savici, Hlapci, Muca Copatarica, Na klancu, Saloma, Drejček in trije Marsovčki, Slovenske ljudske pravljíce, Junaki iz ladje Argo, Matilda, Zločin in Kazen in Pekarna Mišmaš.

Kot dijaki smo se pogostokrat vprašali, zakaj nas knjige za domače branje tako odbijajo, le kaj jih dela tako nepriljavne. Ali učitelji znajo izbrati dobro knjigo za posamezno starostno skupino. Menim, da domače branje ni naloga, temveč izziv posameznika, ali bo prebral knjigo. Ugotovimo lahko, da se pojavljajo razlike pri vzpodbujanju branja knjig za domače branje, te pa so očitne predvsem na tehniških srednjih šolah in gimnazijah.

Zakaj domače branje uničuje željo po branju? Da nekdo vzljubi branje, ga je potrebno prej kot malčka dobro bralno vzgajati in k temu spodbujati. Starši to počnejo z

branjem pravljic za lahko noč, s čimer pokažejo, da je branje dragocena dobrina. Zase lahko trdim, da mi domače branje ni uničilo želje po knjigah.

Ko imam knjigo enkrat v rokah, sploh niso pomembni dejavniki, ki so me k procesu pritegnili. Kot mlada bralka in osnovnošolka četrtega razreda sem se raje družila, knjižnica pa se mi je zdela kot veliko skladišče knjig. Čeprav je

bilo zelo prostorno in svetlo, saj je knjižnica imela velika okna, me knjige še vedno niso privlačile. Leto pozneje, med poletjem, je v moje roke zašla zelo stara knjiga z naslovom Angelika: Angelska markiza. V tistem letu sem začela brati knjige in to najraje počnem še danes. Menim, da ne glede na to, kako osovraženo je domače branje v osnovnih in srednjih šolah, bi vsak posameznik lahko ohranil željo po branju. V knjižnici je

namreč toliko leposlovnih knjig, da bi jih lahko prebirali do konca življenja. Kljub domačemu branju lahko vseeno ohraniš željo po branju.

 Katja Maček

*Vir: Dežman, S. (1998). Bralna značka v osnovni šoli: aktivnosti spodbujanja branja in preverjanja prebranih knjig. Rado-
vljica: Skriptorij KA*

BRANJE OTROKU IN URE PRAVLJIC V KNJIŽNICI MKL

Branje v zgodnjem obdobju otrokovega razvoja je zelo pomembno za njegov mentalni razvoj. Psihologinja dr. Livija Knaflič pravi, da se otrok s poslušanjem zgodb uči novih besed in bogati besedni zaklad. Uči se knjižnega jezika in spoznava, da za sporazumevanje uporabljamo tako pogovorni kot knjižni jezik. Iz knjig pridobiva znanje o okolju, ki ga obkroža, o ljudeh in njihovi kulturi, naravi, zgodovini ter drugem. Ta znanja potrebuje, da bolje razume svet okoli sebe in da se v njem lažje znajde. Dr. Knaflič poudarja, da je trajanje branja sicer potrebno prilagoditi posameznemu otroku. Nekateri lahko sledijo branju dalj časa, drugi tega ne zmorejo. Pomembno je, da je poslušanje za otroka prijetno doživetje.

Tudi v Mestni knjižnici Ljubljana se trudimo branje približati otrokom, zato tedensko izvajamo ure pravljic na skoraj vseh enotah v mreži knjižnic MKL.

Sama kot študentka v knjižnici MKL ure pravljic izvajam v enoti knjižnice Glinškova ploščad. Posamezno srečanje traja približno 60 minut, zajema pa prebiranje vsaj ene pravljice in nato praviloma sledi ustvarjanje izdelkov glede na temo. Izbiro pravljic prilagodim letnemu času, dogodkom, ki so v določenem mesecu aktualni. Letos sem se na primer odločila za tematske sklope in tako imamo vsak mesec določeno temo; v novembru smo obravnavali živali pred zimo in se cel mesec pogovarjali, kako živali preživijo zimo, s čim se prehranjujejo ipd. (Obiskal nas je tudi mali ježek, tako da so se otroci lahko v živo seznanili s to prikupno živalico, jo božali in opazovali.)

Uro si razdelim nekako tako, da prvih deset minut namenim pogovoru in motivaciji otrok za poslušanje. Njihovo zanimanje navadno vzbudim s prebiranjem različnih pesmic, povezanih s tematiko, rešujemo uganke ali pa poskušamo najti smernice iz otrokovega okolja. Motivaciji sledi branje oziroma boljše rečeno pripovedovanje pravljice, ki traja približno petnajst minut (veliko daljše praviloma ni, ker otroci izgubijo pozornost), čemur sledi kratka obnovitev. Nadaljnjih trideset minut namenimo ustvarjanju izdelka, ki je povezan s pravljico. Izdelki po navadi nastanejo iz različnih reciklrnih materialov: uporabimo rolce toaletnega papirja, papirnate krožnike, jogurtove lončke, tetrapake ipd.

Otroci so nad urami pravljic navdušeni in se tedensko vračajo, tako da smo skorajda stalna skupina, s stalno novimi člani, s čimer povečujemo število otrok na urah pravljic. Čeprav je najlažje izvajati pravljico, ko je prisotnih nekje do petnajst otrok, saj preveliko število povzroči hitrejši upad koncentracije, pride do pomanjkanja prostora ... ampak v tem primeru je potrebno zgolj malo improvizacije in prilagoditve.

V priprave in samo izvedbo ure je potrebno vložiti nekaj (proste) časa in domišljije, toda ko na koncu ure vidiš nasmejane otroke, ki veselo sprašujejo, kdaj bodo naslednje pravljice, veš, da tvoj trud ni bil zaman.

 Nina Žibert

Vir: Mestna knjižnica Ljubljana

NAJBOLJ PRILJUBLJENE KNJIŽNICE ZA UČENJE & ZAKAJ SE ŠTUDENTJE RADI UČIJO V KNJIŽNICAH

Kot gimnazijka sem pogosto obiskala Mestno knjižnico Otona Župančiča, ki je bila blizu moje gimnazije. Knjižnico gre šteti med najbolj priljubljene za učenje; tako čez leto kot v izpitnih obdobjih in v času mature so čitalnice hitro zasedene.

Zelo sem bila hvaležna, da sem do mature že naštudiralna, kdaj je treba v knjižnico, da dobim prosto mizo za učenje, kje so najbolj mirni deli in da se uporabniki teh prostorov držijo nenapisanih pravil. Da omenim enega: v primeru, da želiš svoje mesto zaradi kakršnegakoli razloga zapustiti, si ga lahko hraniš z zvezkom ali učbenikom, ki ga odložiš na mizi – kar pa ne velja za Narodno in univerzitetno knjižnico (NUK)! Takšne in podobne malenkosti včasih prihranijo čas in živce.

Med študenti je gotovo priljubljena tudi Narodna in univerzitetna knjižnica – NUK. Kar zadeva uporabo čitalnic, je ta bolj formalne narave; v njih se namreč strogo zahteva mir in tišino. Sedeže nekaterih čitalnic je potrebno vnaprej rezervirati preko posebnega sistema elektronskega evidentiranja, kar se mi zdi tudi prav, saj to študente pripravi do večje resnosti in odgovornosti. NUK pa ima v kletnih prostorih poleg kavarne tudi prostor za glasno skupinsko učenje, kjer mesta ni potrebno rezervirati vnaprej, zanj pa ve le malo študentov.

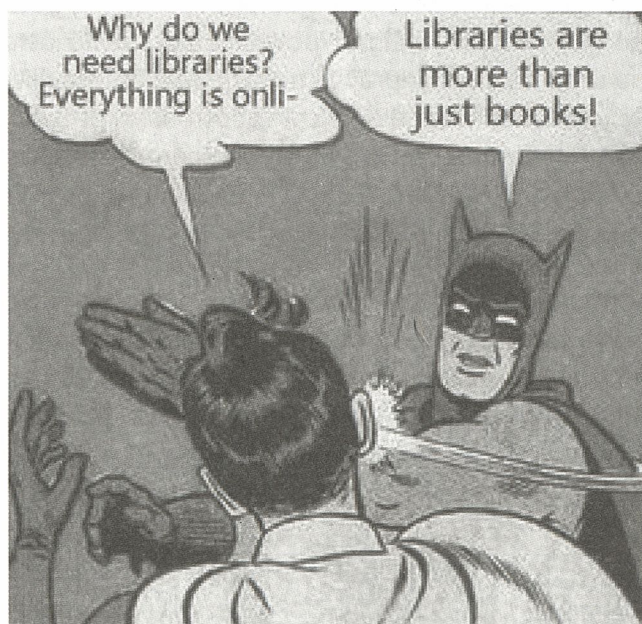
Pred nekaj leti sem imela težave s koncentracijo in prijatelj mi je svetoval učenje v knjižnici. Začudeno in rahlo s posmehom sem vprašala, zakaj ravno tam.

Z nasmeškom na obrazu je rekel, da tam ni polnega hladilnika hrane, postelje, televizorja in kavča, ki kar kličejo po lenobi. Morda se komu zdi smešno, ampak tudi sama sem navadno opravila vse od naštetega, preden sem sedla za knjigo. S časom sem spremenila svoj pogled na učenje v knjižnici. Zdaj me k učenju najbolj spodbudi pogled na odločne in disciplinirane sotrpine, ki se trudijo prebiti skozi zapiske, da bi opravili izpite. Za učinkovito učenje, pa naj bo to doma ali v knjižnici, so namreč potrebni disciplina, motivacija, koncentracija, pa tudi zadostna doza razvajanja, ki pripomore k blaženju stresa.

Zanimalo me je, v kakšnem odnosu so študentje s knjižnico v tujini. O tem sem povprašala prijateljico, ki študira v Londonu. Povedala mi je, da ji je najbolj všeč, ker so tamkajšnje knjižnice odprte 24 ur na dan, kar se tudi meni zdi imenitno. Pravi, da se veliko raje uči v knjižnici kot v domu in da si ne predstavlja, da jih ne bi bilo. Seveda pa se ljudje med seboj razlikujemo in prav tako kot pri nas, se tudi posamezni študentje iz Londona lažje učijo doma.

Knjižnice dajejo vtis organiziranosti in discipline, veljajo za tihe in resne ustanove, v katerih se lahko s pomočjo zanimive knjige sprostimo. Najverjetneje so omenjene lastnosti vzrok, ki pritegnejo večino študentov in nas spodbudijo, da se raje učimo v prostorih knjižnice kot doma.

 Tjaša Babič

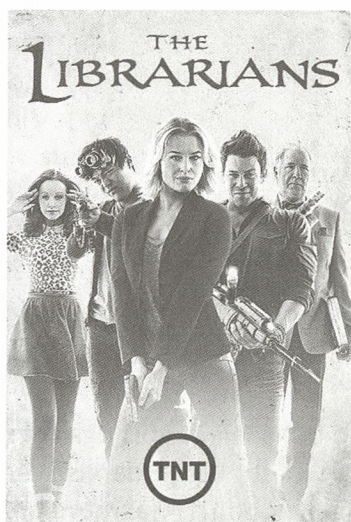

It's called **reading**.
It's how people install new software into their brains.

Miss Zukas ali Rex Libris?

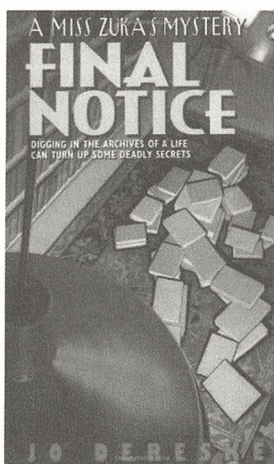
Lik knjižničarja v popularni kulturi

Ko sem se s kolesom vračala iz NUK-a, je moja pozornost pritegnil velik reklamni oglas, ki je visel nad semaforjem enega izmed bolj prometnih ljubljanskih križišč. Tuja televizijska hiša je oglaševala svojo novo televizijsko serijo. Dvakrat sem prebrala napis, ker sem bila prepričana, da sem v prvo zgrešila. Ne, nisem se zmotila! Prav zares se nova serija, ki se je premierno začela predvajati decembra 2014, imenuje »The Librarians«, osebe na plakatu (ki v rokah namesto knjig držijo orožje) pa niso akcijski junaki temveč knjižničarji!?! Presenečena sem obstala in

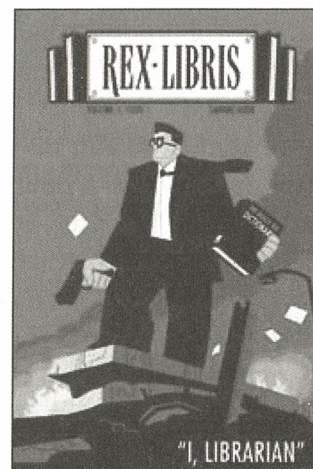
spustila vsaj dve zeleni luči. Ko sem se peljala proti domu, mi podoba kar ni hotela iz glave, moje misli pa so švigale od mini zadovoljstva (knjižničarji kot heroji, ki lahko rešijo svet pred pogo-bo?) do začudene nejevere (knjižničarji kot komična parodija?). Ko sem naslednji dan o tem pripovedovala kolegu knjižničarju, me je pogledal v smislu »pa kje ti živiš« in mi pojasnil, da je bila že nekaj let nazaj posneta filmska uspešnica »The librarian: quest for the spear« oziroma v slovenskem prevodu Varuh legende: Boj za kopje. Knjižničar kot varuh oziroma rešitelj ukradenega čarobnega artefakta, ki misteriozno izgine iz knjižnice. Ta že skorajda knjižničarski Indiana Jones je, po navedbah IMBD-ja, dočakal še dve nadaljevanji. Več kot očitno je, da je lik knjižničarja zelo zanimiv za filmske ustvarjalce, film pa je lahko dober medij tudi za nas knjižničarje. Leta 2007 so na letnem srečanju Ameriškega združenja knjižnic (ALA) premierno predvajali film »The Hollywood librarian: a look at librarians through film«. Scenaristka filma in knjižničarka Ann M. Seidl je v dokumentarno in na trenutke humorno obarvanem filmu prikazala sodobno realnost knjižničarstva. Pri tem se ni ognila stereotipov in perečih vprašanj, kot so na primer cenzura, intelektualna svoboda ter svoboda do branja. Pomemben del filma so tudi intervjuji s knjižničarji, ki nam še bolj plastično približajo po-

dobno sodobnega knjižničarja. Več o filmu ter kratek video povzetek na <http://www.hollywoodlibrarian.com/about.html>. Knjižnice so vedno bile tudi malo skrivnostne in za njihovimi zidovi in tihimi kotički se marsikaj lahko zgodi in tudi skrije. To ve tudi junakinja detektivskih romanov, knjižničarka srednjih let Wilhelmina »Helma« Zukas, ki s svojo knjižničarsko natančnostjo razrešuje umore in primere, nad katerimi je obupala celo policija. Zbirka Miss Zukas

je več kot uspešna, saj je njena avtorica Jo Dereske objavila že 12 knjig. Več na naslovu <http://www.jodereske.com/works.htm>. Tu so še stripovski junaki! Eden takšnih je »Rex Libris«, stripovski junak, ki ga je ustvaril avtor James Turner. Rex je knjižničar, ki s pomočjo svojih prijateljev varuje knjige in knjižnice proti vsem temnim silam (<http://www.itillustration.com/rex/characters.html>).

Naj omenim še zbirko stripov »Unshelved«, ki skozi stripovske junake pripoveduje zgodbo knjižnice Mallville Public Library. Več na <http://www.unshelved.com/>. Zanimiva je tudi knjiga z naslovom Casanova was a Librarian: A Light-Hearted Look at the Profession, v kateri nam avtorica Kathleen Low nam odkriva skrivnostne, duhovite in intrigantne tančice znanih knjižničarjev.

Knjižničarskih literarnih junakov oziroma filmskih likov je v svetovnem merilu zagotovo mnogo več kot v zgoraj naštetih primerih. Kako pa je v Sloveniji? Imamo kakšnega stripovskega junaka oziroma junakinja, ki prihaja iz knjižničarskega sveta? In vprašanje za vse nas: ali smo sploh pripravljeni nanj?

Intervju z red. prof. dr. Miho Kovgčem: EN KOVAČ KONJE KUJE

Vemo, da je za uspešno opravljanje vsakršnega dela potrebno biti dobro podkovan. Za predajanje pomembnih znanj se lahko študentje našega oddelka zahvalimo tudi profesorju Mihi Kovaču, ki študentom že vrsto let predaja pomembna znanja, ki nam pomagajo k oblikovanju raznovrstnega in strokovnega védenja. V vseh teh letih, odkar prof. Kovač predava na Filozofski fakulteti, z njim še ni bil narejen intervju, zato je skrajni čas, da ga поблиžje spoznamo.

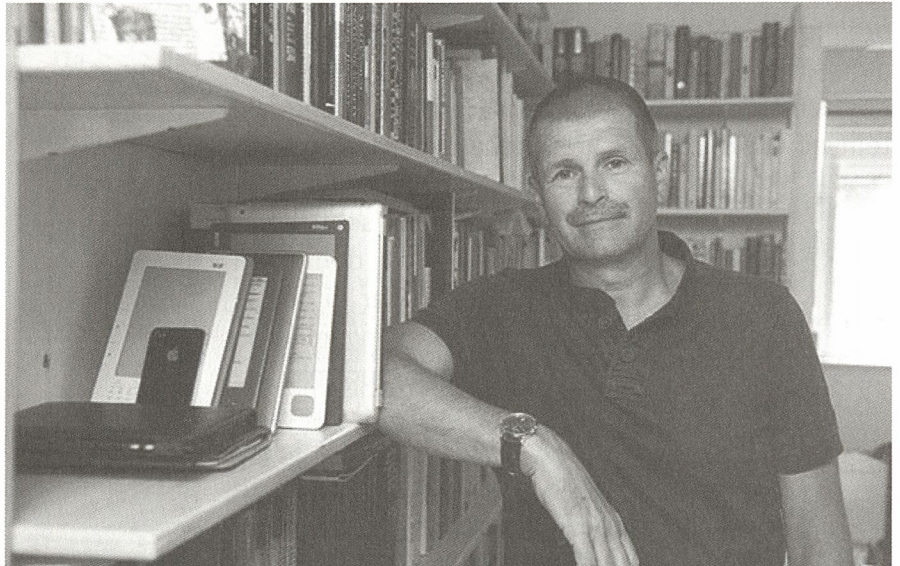
Kaj vas je privedlo do odločitve, da ste začeli delati v založniški dejavnosti?

Splet naključij in travm. Ko sem končal študij, sem nekaj časa imel ambicijo, da bi se ukvarjal z raziskovalnim delom. Razmišljal sem o zaposlitvi na Inštitutu za sociologijo, pa je potem moj mentor odšel v Mehiko. Ostal sem brez mentorja in službe. Začele so se mi dogajati zanimivejše stvari, saj sem se vključil v tedanje politično dogajanje. Ukvarjal sem se z mediji in novinarskim delom; začel sem na Radiu Študent in delal kot odgovorni urednik Mladine. To je bil čas razpadanja socializma, čas Jugoslavije.

Imel sem problem, da se je tudi moj oče ukvarjal s politiko in novinarstvom. V času, ko sem bil odgovorni urednik Mladine, je bil on glavni urednik Borbe, ki je bila takrat glavni zvezni časopis tedanje Jugoslavije. Enkrat je v časopisu New York Times izšel članek, da v Jugoslaviji ena družina kontrolira edini režimski in edini opozicijski medij. Meni to ni bilo všeč in sem se odločil, da se bom umaknil iz političnih zadev in iz novinarstva.

Kako ste začeli z delom v založništvu?

Ko sem se vrnil iz vojske, sem dobil službo v tedanji Državni založbi Slovenije (danes DZS) kot urednik na najnižjem mestu na hierarhični

lestvici. Zdelo se mi je, da bom to počel približno pol leta, nato pa si bom našel nekaj drugega. Obrnilo se je tako, da sem v založništvu oziroma v povezavi s knjigami ostal celo življenje.

Zakaj ste se torej odločili ostati v tem poslu?

Takrat se je po spletu čudnih naključij v tedanji DZS našla skupina ljudi, ki je imela ambicijo iz nje narediti resen založniški pogon, kar me je začelo izjemno zanimati. To pa zato, ker je to zadostilo vsem mojim tedanjim eksistenčnim željam in potrebam v smislu, da sem se ukvarjal s knjigami, ki so se mi zdele zanimive. Hkrati sem bil vključen v mednarodno založniško dejavnost; trgovino z avtorskimi pravicami, koprodukcijskimi tiskami itn. Te stvari so me takrat izjemno fascinirale, kar je

morda z današnjega zornega kota težko razumeti, ker je danes svet bistveno bolj odprt. Takrat ni bil, živeli smo v Jugoslaviji in nismo dobro vedeli, kaj je onkraj njenih meja. Za knjige se mi je zdelo, da mi odpirajo okno v nov svet. Odločil sem se, da bo to moja profesionalna kariera.

Po diplomu na Filozofski fakulteti ste opravili še magisterij na Fakulteti za družbene vede. Zakaj?

Ugotovil sem, da mi primanjkuje menedžerskih znanj, da bi svoje delo lahko uspešno opravljal. Zato sem na FDV-ju pri dr. Veljku Rusu naredil magisterij. Naredil ga nisem zato, ker bi imel ambicijo narediti znanstveno kariero, ampak ker sem čutil potrebo, da usvojim določeno znanje, ki mi bo pomagalo pri vodstvenem delu v založbi

Zakaj ste prenehali z delom v DZS in kam ste šli po tem?

V tedanji DZS se je zamenjalo vodstvo. Novo vodstvo ni imelo posluha za knjige in jih je bolj zanimalo iz podjetja narediti neke vrste investicijski sklad, kar DZS danes tudi je. Preselil sem se v Mladinsko knjigo in tam postal glavni urednik.

Kako to, da ste se po magisteriju odločili narediti še doktorat?

Martin Žnidaršič, ki je takrat predaval na tem oddelku, se je začel počasi pripravljati na upokojitev. Spodbujal me je, naj naredim doktorat, ker sem se mu zdel primeren kot naslednik. Najbrž zato, ker sem bil eden izmed redkih ljudi v stroki, ki so že imeli magisterij (v starem sistemu je bil to naziv po štiriletni diplomi in je zahteval vsaj dve leti študija) in imel sem to prednost, da sem bil pismen, ker sem redno pisal članke in politične komentarje, sem ter tja pa tudi kaj o knjigah in knjižnem trgu. Tako sem ob delu v Mladinski knjigi začel pisati doktorat in ga napisal relativno hitro in brez večjih težav, ker sem ga delal iz teme, ki sem jo živel: tehnološka transformacija slovenskega založništva v devetdesetih letih prejšnjega stoletja. Navezal sem se tudi na magisterij, kjer sem obdeloval organizacijske spremembe v založbah, ki jih je povzročila sprememba družbene ureditve iz socializma v tržno družbo.

Kdaj in zakaj ste začeli z delom na Filozofski fakulteti?

Leta 2000 sem doktoriral, tako da sem začel delati na fakulteti pri 40 letih, kar je relativno pozno glede na tiste, ki so karierni profesorji in je za mnoge služba na FF prva in edina služba v življenju. Jaz sem bil po svojem kariernem poreklu bistveno bolj menedžer

kot znanstvenik. Ko sem začel predavati, nisem imel namena, da bi se tukaj redno zaposlil, ker mi je bilo všeč biti glavni urednik Mladinske knjige. Potem sta se zgodili dve stvari. Vodstvo fakultete je postavilo jasno zahtevo, da se moram redno zaposliti, če želim še naprej predavati, hkrati pa je moja hči, ki je bila takrat stara 5 let, zbolela za sladkorno boleznijo. Z njeno mamo sva se odločila, da bova temu prilagodila način življenja, življenje na fakulteti pa je vsekakor bolj mirno od življenja v menedžerski pisarni. Zato sem začel redno delati na Filozofski fakulteti in se ukvarjati z raziskovanjem vsega tistega, kar sem počel prej. Mogoče je bilo to zame lažje, ker sem po tem, ko sem bil tukaj 100 % in sedem let nisem imel nobenega operativnega stika z založništvom, na svoje delo lahko gledal z neko distanco. Bolj sem se začel ukvarjati tudi z mednarodnimi trgi, in sicer zato, ker sem naučil, da nobenega knjižnega trga ni možno razumeti brez mednarodnih primerjav. To je novo raziskovalno področje, zato uživam, ko še z nekaj kolegi iz tujine tu orjemo ledino.

Ali opravljate samo delo profesorja?

Trenutno imam 20 % zaposlitev na založbi Mladinska knjiga. Založba je šla leta 2009 čez veliko reorganizacijo in me je tedanji novi predsednik uprave prosil, da za nekaj časa prevzamem vlogo glavnega urednika. Na to sem pristal, vendar nisem prekinil delovnega razmerja na Filozofski fakulteti. Začasni prehod iz javnega v zasebni sektor pri nas namreč niso možni, tako da se, če bi se na založbi redno zaposlil za štiri leta, na fakulteto ne bi mogel vrniti, za razliko od tistih profesorskih kolegov, ki postanejo ministri ali

državni sekretarji. Po dveh letih, ko smo založbo reorganizirali in kadrovsko postavili tako, kot je bilo mišljeno, sem se dogovoril, da bom v Mladinski knjigi vodil razvoj. To pomeni, da sem bil zadolžen za razvoj elektronske knjigarne, ki je po tem, ko je začela delovati, začela živeti svoje življenje in zdaj z njo nimam nič. Tako kot otrok, ko odraste in gre v svet. Čeprav si s knjigarno še vedno kdaj pomahava, ker imava nek osebni odnos.

Kaj trenutno počnete v založbi Mladinska knjiga?

Ukvarjam se z razvojem dveh izobraževalnih portalov. Eden je namenjen učiteljem, drugi učenecem. Skrbim tudi za prijave na mednarodne razvojne projekte, kar je v resnici nekaj precej duhamornega. Včasih imam občutek, da so se v Bruslju in na naših ministrstvih naselili morakvarji, ki človeku izsesajo dušo že, če gre samo mimo. To je pač treba početi, ker za razvoj nujno potrebujemo zunanje finančne injekcije. Znotraj Mladinske knjige v sodelovanju z Javno agencijo za raziskave in razvoj razvijamo tudi slovensko znanstveno knjigarno.

Zakaj to počnete?

To delam zato, ker verjamem, da je pomembno, da povežemo prakso z delom na univerzi. Pomembno je, da imajo predavatelji dnevni stik s tistim, kar se dogaja v realnem življenju. Potrebno je vedeti, da se na področju knjižnega založništva bolj radikalno kot na področju knjižničarstva v zadnjih desetih letih dogaja ogromna sprememba, ki je ne bi razumel, če tega ne bi počel tako, kot počnem. Sem eden redkih, ki gospodarstvo in akademsko sfero povezuje na področju humanistike in druž-

boslovja, zato je verjetno moje delo bistveno manj gladko, kot če bi to počel denimo na fakulteti za elektrotehniko ali računalništvo.

Večkrat tudi odpotujete v tujino kot gostujoči predavatelj. Kje vse gostujete?

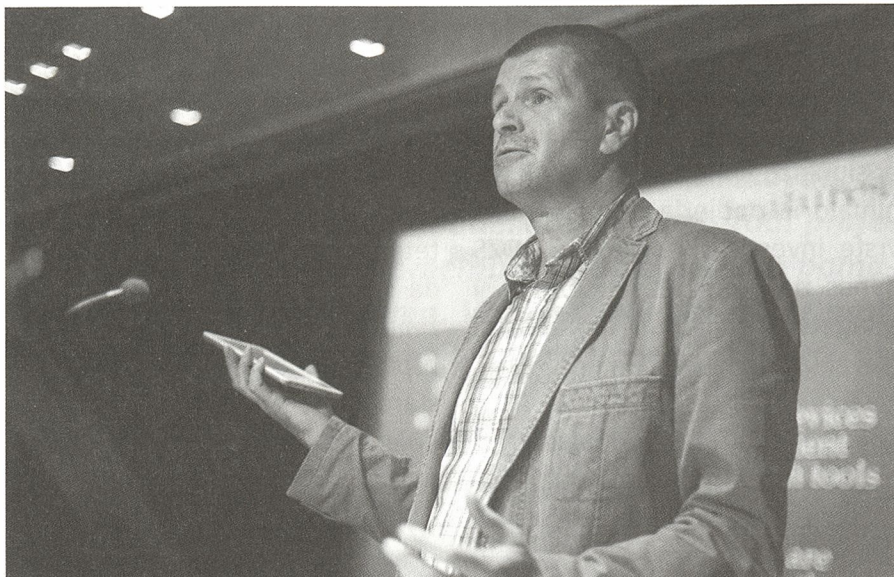
Redno gostujem na univerzi Oxford Brookes. Tja grem vsako leto za deset dni in pravim, da imam tam »psihoterapijo«, ker samo predavam ter hodim po knjigarnah in knjižnicah. Tri mesece sem bil gostujoči profesor v Ameriki. Občasno se znajdem tudi v Leipzigu in Parizu, lani pa sem dobra dva meseca in pol predaval in raziskoval na univerzi Stirling na Škotskem.

Kakšne so po vaših izkušnjah razlike med našimi in tujimi študenti?

Po mojih izkušnjah je razlika v tem, da kjer morajo študentje za študij plačati, so zanj veliko bolj zavzeti in motivirani. Bistveno več sprašujejo in gnjavijo profesorje z vprašanji. Če predavanja odpadejo, so slabe volje, ker odpade nekaj, za kar so plačali. Sploh ko sem začel predavati v Ameriki in tam imel tudi izpite, me je predstojnik oddelka posvaril, naj dobro premislim, preden koga vržem, ker negativna ocena na izpitu tam pomeni konec študija. Študent, ki na izpitu dobi negativno oceno, se mora vpisati drugam ali zaključiti s študijem. Zato na izpitih ni blefiranja in je pristop bistveno bolj resen kot pri nas. Vendarle opažam, da tistih nekaj naših študentov, ki so bolj motivirani, po navadi pridejo do solidnega znanja.

Se vam torej zdi, da se naši študentje lahko primerjajo s študenti iz tujih fakultet?

Naš oddelek je petkrat zapored sodeloval na poletni založniški šoli v Firencah, ki smo jo v okviru programa Erasmus organizirali skupaj s kolegi iz Anglije, Francije, Italije in Nemčije. Ker je delo potekalo tako, da smo imeli kombinacijo predavanja in projektnega dela, smo študente med seboj pomešali. Moram reči, da so se naši študentje praviloma dobro

obnesli. Vsako leto, ko smo končali s poletno šolo, sem imel dober občutek, da tisti najbolj motivirani, ki pri nas pridejo do konca drugega letnika druge stopnje, ne zanjo nič manj od študentov iz Velike Britanije ali Francije.

Kakšne razlike še opazite z vašega zornega kota kot gostujočega profesorja?

Pogoji za delo so drugje neprimerno boljši. Na primer kadar pridem v Oxford za malo dlje časa, ali lani, ko sem bil v Stirlingu, je bilo samoumevno, da sem dobil svojo pisarno, ki je bila rezervirana za gostujoče predavatelje. Pri nas si pisarno, v katero gres-ta že dva težko noter, delimo trije in zato nikoli nobenega ni tukaj, ker ni mogoče delati v miru.

Lahko našim študentom daste kakšen koristen nasvet?

Pragmatičen predlog bi bil, naj se poskusijo čim prej na tak ali drugačen način vključiti v študentska delovna razmerja z delodajalci, ki so vsaj približno blizu področju dela, ki jih zanima. To pa zato, ker se zaradi slovenske delovne zakonodaje delodajalci bojijo redno zaposlovati – potem, ko človeka zaposliš, si namreč z njim povezan skoraj bolj, kot če bi se z njim poročil. Zato delodajalci trikrat premislijo, preden koga zaposlijo. Kakor jaz vidim stvari, ki se dogajajo v založništvu, redne zaposlitve dobijo predvsem tisti, ki že kot študentje delajo z določenimi organizacijami,

in delodajalci relativno dobro vedo, koga bodo dobili.

Kaj pa nam priporočate v branje?

Priporočam zadnjo knjigo Sama Rughja Izgubljeni bralec, ki je ravnokar izšla, in pa knjigo Adriaana van der Weela Spreminjanje naše besedilne zavesti, ki v slovenskem prevodu izide januarja. Vsaj zame je to doslej najboljša razlaga vloge knjige v zahodni civilizaciji in obrata, ki so ga v našem načinu mišljenja prinesli računalniki. Kar zadeva založništvo sta zadnje čase izšli dve solidni knjigi v Veliki Britaniji, Turning the Page: The Evolution of the Book je napisal Angus Phillips, direktor centra za razvoj založništva na univerzi Brookes v Oxfordu, in pa The Content Machine Michaela Bhaskarja, ki se ji drugo leto obeta prevod v slovenščino. Obe knjigi se s sodobnim založništvom ukvarjata na zanimiv in inovativen način.

Zadnje čase sicer precej pogosto vzajem v roke knjige Susan Greenfield. Je zelo zabavna gospa, nevroznanstvenica in baronica, članica zgornjega doma britanskega parlamenta, ki se ukvarja s spremembami delovanja možganov, ki so izpostavljeni digitalni tehnologiji. Rad imam namreč avtorje, ki znajo nekaj, kar je videti samoumevno in vsem jasno, obrniti na glavo in pogledati s povsem novega zornega kota, ona pa je v tem prava mojstrica.

 Anja Mrak

 osebni arhiv dr. Mihe Kovača

Jubilejni festival knjig

30. slovenski knjižni sejem

V prostorih Cankarjevega doma se je konec novembra odvil že jubilejni 30. slovenski knjižni sejem, ki je letos potekal pod častnim pokroviteljstvom predsednika Republike Slovenije Boruta Pahorja. Kot vsako leto je sejem obiskalo več kot 30.000 obiskovalcev, ki so se poleg že znanih spremljevalnih prireditev lahko udeležili tudi nekaj novih. Letos je bil v okviru sejma prvič organiziran »KulinARTfest« s pogovori o hrani, pijači in kuhanjem v živo ter ARSov oder (terenski studio 3. programa Radia Slovenija z več kot 30 urami programa v živo s sejma). Sejem je bil mednarodno podprt, saj smo se lahko v Veliki sprejemni dvorani seznanili s ponudbo tujih založb. Tokratni gosti so bili namreč Škotska, Rusija in Hrvaška. Obiskovalci so si lahko ogledali tudi razstavo o Kekcu, podelili so nagrade za dosežke v založništvu in za najboljša dela literarnega natečaja Društva Bralna značka Slovenije na temo Kekca in še marsikaj. Knjižni sejem je bil odprt od srede, 26. novembra, do nedelje, 30. novembra 2014, od 9. do 20. ure, v petek pa kar do 22. ure.

Novost leta 2014 KulinARTfest

Slavnostna otvoritev sejma se je pričela že v torek, 25. novembra, s podelitvijo nagrad. Schwentnerjevo nagrado za pomemben prispevek slovenskemu založništvu in knjigotrštvu je letos prejel Zdravko Duša, Schwentnerjevo priznanje za izjemen prispevek k razvoju sejma pa Martin Žnideršič. Čez dan je potekala 8. knjigotrška akademija, kjer so razpravljali o najrazličnejših temah, med drugim, kaj ljudi spodbudi k nakupu knjig, kako so knjige razporejene v knjižnicah, kako vzpodbuditi zanimanje medijev za knjigarne, itd.

Kot vsako leto so bili na programu Debatna kavarna, Pisateljski oder, Forum za obiskovalce, Založniška akademija in še že omenjena novost, KulinARTfest. Letos so na sejmu sodelovali tudi slepi in slabovidni, ki so po vzoru Libri Italiani Accessibili brali v temi. Tudi midve sva obiskali pestro sejmsko dogajanje in uživali v programu, ki so ga pripravili. Nekaj svojih vtisov vam bova predstavili v nadaljevanju. Če vas zanima, kaj se je dogajalo, berite dalje.

V sredo, 26. novembra, je knjižni sejem obiskal nizozemski kuhar Rudolph Van Veen, ki je kot častni gost odprl KulinArtfest in podpisoval svojo najnovejšo kuharico. Pozneje smo na Forumu za obiskovalce lahko poslušali tudi pogovor z njim. Veliko se je dogajalo na Debatni kavarni; ena bolj zanimivih debat je nosila naslov Fenomen uspeha Johna Greena ali zakaj je problemska literatura na lestvicah najbolj branih knjig zamenjala fantastiko. Razpravljali so Boštjan Gorenc-Pižama, Danka Tancer Kajnih, dr. Vanesa Matajč in dr. Veronika Rot Gabrovec. Zanimiv podatek, ki smo ga na tej debati izvedeli, je vsekakor ta, da je prvič po tridesetih letih na prvem mestu najbolj branih mladinskih knjig, znanstveno-fantastično zvrst literature zamenjala druga. Poslušali sva tudi debato z naslovom E-knjige v slovenščini imamo - kaj pa zdaj?, kjer so se sodelujoči pogovarjali, kakšni so naslednji koraki zdaj, ko je ponudba slovenskih e-knjig vsak mesec bolj pestra. Odgovorili so nam na vprašanja, kako e-knjige približati širšemu krogu bralcev, kako nadgraditi njihovo vsebino in kaj lahko z njimi še počnemo. Razpravljali so tudi o prihodnosti e-knjige na naših tleh.

V četrtek, 27. novembra, sva se udeležili debate z naslovom Spletna družbena omrežja in druge digitalne priložnosti, kjer so sodelovali dr. Sašo Dolenc, Nina Kožar, Andreja Žnidaršič in Žiga Gombač. Debatu je vodila novinarka Nataša Štefe. Osrednja tema je bil pomen spletnih družbenih omrežij za promocijo založbe in kako velike spremembe so ta prinesla pri trženju in prodaji knjig. Založba Mladinska knjiga ima na primer profil na različnih spletnih portalih, kot so Pinterest, Flickr, Instagram, na družbenem omrežju Facebook pa ima kar štiri.

Predstavljen je bil tudi projekt Knjigobežnice (predstavili smo ga v prvi številki Štubidu v letu 2014), ki deluje kot skupina za izmenjavo literature na Facebooku, in stran Podčrtanke, kjer so objavljeni različni citati iz knjig, ki so zaradi svoje sporočilnosti še posebej izpostavljeni. Žiga Gombač kot avtor mladinske literature vidi prednost družbenih omrežij v tem, da se lahko tam neznani avtorji lažje predstavijo javnosti, bralci pa ostajajo na tekočem z njihovimi deli. Pravi, da si lahko na družbenem omrežju ustvarimo določen krog bralcev in smo z njimi v stiku, kar je za pisatelja še kako pomembno.

Sledila je razprava z naslovom Smo že dozoreli za učenje z ekrana? Udeleženske pogovora so bile dr. Sonja Pečjak, profesorica na oddelku za psihologijo na Filozofski fakulteti v Ljubljani, dr. Marina Rugelj, ravnateljica OŠ Alojzija Šuštarja, in mag. Alenka Kepic Mohar, vodja uredništva učbenikov v Mladinski knjigi. Zanimiv je podatek, da kljub temu, da smo ljudje v današnji dobi zelo navajeni na računalniško tehnologijo, pri učenju še vedno bolje funkcioniramo z uporabo tiskanega gradiva. Možgani se namreč drugače odzivajo, kadar bere-

mo s tiskanega gradiva, kot pa kadar beremo z ekrana. Vsi sogovorniki so se sicer strinjali, da imata obe vrsti izobraževanja dobre lastnosti, vendar pa je pri učenju še vedno pomembnejše, da vidimo obseg gradiva, ki ga moramo še predelati, da ga občutimo tako s prsti kot očmi, da si lahko podčrtujemo, delamo opombe in podobno. Kajti vse to možganom pomaga, da se pripravijo na delovanje in tudi lažje zapomnijo pridobljene informacije. Seveda pa je pomemben tudi čas, ki si ga vzamemo za učenje in ponavljanje ter naša motivacija.

Vse založbe in knjigarne so pripravile pestro ponudbo knjig tako po akcijskih cenah kot po samih žanrih, posledično pa si je vsak lahko kupil kakšno novo knjigo ali dve. Eno zanimivejših predstavitev je imel Miran Ipavec, ki je predstavljal svojo knjigo Avtoštoparske zgodbe. Z avtoštopom je prepotoval 300.000 km in se na svojih potovanjih naučil tekoče govoriti francosko, špansko, italijansko, angleško in še kakšen jezik. Če ste ga obiskali pri njegovi stojnici, vam je z veseljem zaupal kaj o svojih popotovanjih in spregovoril v katerem izmed jezikov, ki se jih je naučil. Meni je zastavil tudi uganko, pri kateri mi je najorej povedal, da spada jezik med germanske jezike, nato pa začel govoriti v tem jeziku, jaz pa sem morala ugotoviti, za kateri jezik gre. Mislila sem, da je Belgija, bila pa je Nizozemska. Vsekakor zanimiva izkušnja.

Sejem se je zaključil s podelitvijo nagrade Knjiga leta - Velika nagrada Slovenskega knjižnega sejma, ki so jo izmed petih nominiranih knjig izglasovali obiskovalci knjižnega sejma. Nagrado je prejela knjiga Pisma Silve Ponikvar in Karla Destovnika Kajuha: Ljubimca z Vošnjakove ulice.

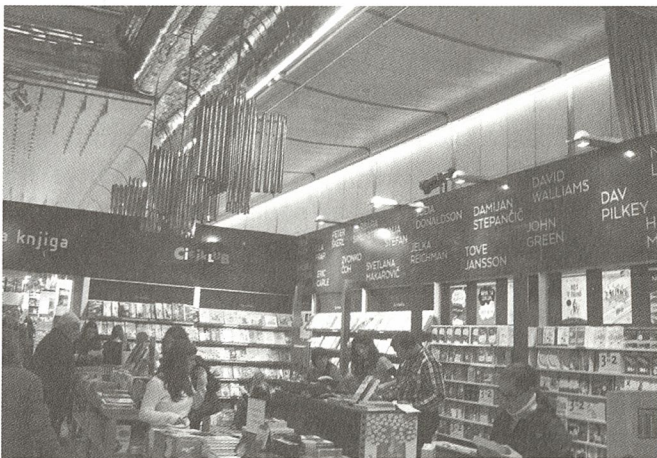
O knjižnem sejmu smo povprašali tudi profesorja Miho Kovača, ki nam je povedal naslednje:

»Letošnji knjižni sejem pomeni presežek glede na dosedanje sejme, saj se je pri večini založnikov prodaja knjig pomembno dvignila. Dosedanje sejme je presegel tudi po številu dogodkov, prav tako je bilo prvič, da je Radio Slovenija na tretjem programu ves dan spremljal sejemsko dogajanje, prvič smo na sejmju tudi kuhali. Skratka, sejem se počasi spreminja v čisto pravi festival knjig, zato verjamem, da bo - če bo nadaljeval po tej poti - še dolgo živ in živahen.«

Več o letošnjem knjižnem sejmu na:

<http://www.knjiznisejem.si/>.

 Kristina Cvek, Barbara Kroflin

E-emka na 30. slovenskem knjižnem sejmu

Slovenski knjižni sejem, velika sprejemna dvorana Cankarjevega doma, kotiček ob stojnici Cankarjeve založbe, dva tablična računalnika. Ta prizor ste lahko videvali v času 30. slovenskega knjižnega sejma. Če ste se spraševali, kje pa so knjige, vam je študent v oranžni majici odgovoril, da je vseh 416 e-knjig na portalu e-emka.

Spletna knjigarna e-emka založbe Mladinska knjiga je z delovanjem pričela v juliju 2013. V začetku je bilo kupcem na voljo 210 naslovov različnih zvrsti. Uporaba spletne knjigarne poteka tako, da se uporabnik najprej registrira, izbere svoje uporabniško ime in geslo, ki mu omogočita prijavo v portal e-emka. Iskanje želene e-knjige poteka z vnosom iskane besede ali stavka v polje za iskanje, sledi klik na »Najdi« za pregled e-knjižne vsebine. Rezultati iskanja se pokažejo v osrednjem delu zaslona, v levem stolpcu pa se prikažejo dodatne možnosti filtriranja po avtorju, naslovu, ceni, žanru itd. Cenovni razpon trenutnega nabora e-knjig se giblje od 4€ do 44 €. Nakup izbrane e-knjige je možen samo z kreditnimi karticami (Visa, Master Card, American Express, Discover). Pred nakupom si lahko uporabnik na svojo bralno napravo namesti aplikacijo eknjige emka, ki deluje na napravah s platformo Android in iOS. Ko je aplikacija naložena na napravo, je za njeno uporabo potrebna prijava z uporabniškim imenom in geslom. Po opravljenem nakupu v spletni knjigarni se e-knjiga prenese na osebno elektronsko knjižno polico.

Branje kupljenih naslovov je v aplikaciji možno brez spletne povezave, ki pa je pogoj za prijavo in nakup v spletni knjigarni.

Trenutno je poleg branja na voljo povečanje in pomajšanje besedila, označevanje in zapisovanje opomb ter iskanje po besedah v posamezni knjigi ali po celotni zbirki knjig. Na spletni strani se sproti osvežujeta še zavihka Novosti in Uspešnice.

Po kratkem opisu spletne knjigarne vam sporočam samo še to, da ni važno, če boste izbrali elektronsko ali tiskano različico knjige, šteje le to, da vam bo ob branju lepo.

Obilo bralnih užitkov vam želim.

P.S. Hvala vsem, ki ste na stojnici e-emke obiskali študenta v oranžni majici in si vzeli čas za anketo.

 Martin Čeliga

Šolski knjigosled

na 30. slovenskem knjižnem sejmu

Organiziran ogled knjižnega sejma za šolske skupine, t.i. Šolski knjigosled, je na slovenskem knjižnem sejmu prisoten že vse od leta 2001 - seveda smo ga lahko opazili tudi na jubilejnim 30. knjižnem sejmu.

Kot v prejšnjih letih je bil tudi na zadnjem sejmu prve tri dni šolskim skupinam omogočen malo drugačen obisk. V dopoldanskih urah so se skupine šol, ki so se pravočasno prijavile, v spremstvu študenta ali študentke našega oddelka sprehodile med stojnicami, predvsem tistimi, ki so sodelovale pri izpeljavi Knjigosleda. Učence so na stojnicah pričakali s programom, primernim za posamezno starostno in ciljno skupino.

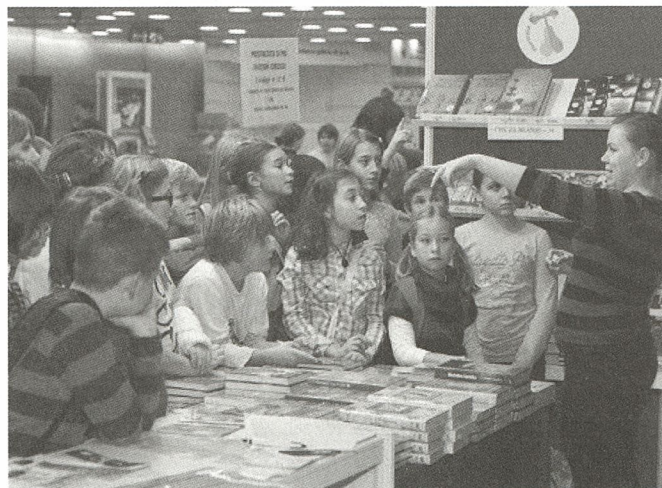
Kako se je vse skupaj sploh začelo? Leta 2001 se je prvič povezala skupina založb z namenom organizacije projekta, ki bo mladim približal knjigo in jih spodbudil k branju. V samem začetku so sodelovale naslednje založbe: Ataja, Družina, DZS, Educy, Grlica, Mladinska knjiga Založba, Mohorjeva založba Celje, OKA, Prešernova družba, Salve, Študentska založba, Založba Kres, Založba Mladika, Založba Rokus, Založba Tuma in Založba Učila. Ker je projekt dobil vsesplošno pozitivno oceno s strani učencev, učiteljev, razstavljalcev in organizatorjev sejma, so se idejne vodje odločile projekt izpeljati ponovno. Tako se je ohranil vse do danes; na knjižnem sejmu 2014 je sodelovalo petnajst založb: Koleda, Založba Zala, Didakta, Miš založba, Celjsko literarno društvo, Pipinova knjiga, Založba Math, OKA, Desk, Didakta, Učila International, Mladinska knjiga Založba, Družina, DZS in Založba Rokus-Klett. Vsaka skupina radovednih šolarjev je obiskala tri založbe, ki pa niso bile enake za vsako skupino. Seveda je odvisno, koliko so šolarji stari in kakšen program ima posamezna založba.

Nad organiziranim vodenjem po knjižnem sejmu je najbolj navdušena prva triada osnovne šole, hkrati je Šolski knjigosled za to starostno skupino tudi najbolj smiseln, saj se na zanimiv in interaktiven način spoznava s knjigo. Posledično z navajanjem otrok na knjižni sejem že v mladih letih ustvarjamo redne in intenzivne bralce, kar je tudi dobra popotnica za prihodnost.

Omenila sem, da pri projektu sodelujejo študentje Oddelka za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo. Vsi, ki se v tretjem letniku odločijo poglobiti v smeri knjigarstva, v okviru predmeta Osnove slovenskega in mednarodnega knjižnega trga pri red. prof. dr. Mihi Kovaču napišejo dnevnik o Šolskem knjigosledu, ki ga opravljajo tudi kot del prakse. Vsak študent mora opraviti okvirno šest vodstev in nato poročati o posameznih šolskih skupinah in njihovih učiteljicah ter načinu, kako so se založbe pripravile na predstavitve. Na 30. knjižnem sejmu je vsak sodelujoči študent dobil majico z geslom "Sneženi mož, tvoj zimski prijatelj", ki se navezuje na zelo priljubljeno slikanico Sneženi mož Raymonda Briggsa. Le kdo si ne želi tako luštne majice? Poleg tega, da je profesor sodelujoče nagradil še z izbrano knjigo, so študentje dobili tudi priložnost opravljati bibliopedagoško delo. Vsekakor je Šolski knjigosled lepa izkušnja za vse sodelujoče.

 Vanja Jazbec

Vir: Brglez, I. (2002). Šolski knjigosled. Pridobljeno s strani: http://www.gzs.si/slo/panoqe/zbornica_knjiznih_zaloznikov_in_knjigotrcev/slovenski_knjizni_sejem/slovenski_knjizni_sejem_arhiv/18_slovenski_knjizni_sejem_arhiv/prireditve_na_sejmu/program_za_otroke_in_mladino/solski_knjigosled.

SLOVENSKE LITERARNE NAGRADE

Najstarejša literarna nagrada je Prešernova nagrada. To najvišje priznanje na področju slovenske umetnosti so prvič podelili leta 1947. Na začetku so bili nagrajenci zagovorniki takratnega režima, postopoma pa so nagrade dobivali tudi režimu manj naklonjeni pisatelji. Drago Jančar jo je dobil pet let po obsodbi na ječo zaradi sovražne propagande. Podelitev določa zakon o Prešernovi nagradi, ki je del ustave. Vsako leto lahko podelijo le dve Prešernovi nagradi in šest nagrad Prešernovega sklada, praviloma jo lahko podelijo isti osebi le enkrat. Posmrtno nagrade ni mogoče podeliti. Namenjena je tistim, ki so najbolj obogatili slovensko kulturno zakladnico. Prešernove nagrade univerze podeljujejo tudi študentom za znanstveno-raziskovalne in umetniške dejavnosti. Zadnja ženska dobitnica Prešernove nagrade s področja literature je bila Svetlana Makarovič leta 2000, ki pa je simbolno nagrado zavrnila. Letos je nagrado prejel Vladimir Kavčič, ki popisuje slovensko povojno družbo. Nagrado naj bi dobil že leta 1974 za roman Zapisnik, a je podelitev preprečila patrijska politika. Vsako leto 7. februarja nas podelitev nagrad opomni, da kljub slabemu stanju v državi kultura ostaja živa. K temu pripomorejo tudi nagrajenci, nominiranci in mnogi drugi ustvarjalci s področja umetnosti.

Na področju dramatike je najbolj znana Grumova nagrada. Imenuje se po dramatik Slavku Grumu. Vsako leto v okviru Tedna slovenske drame v Kranju nagrado dobi najboljše dramsko besedilo. Za nagrado se letno poteguje med 40 in 50 besedil. Razpis ni žanrsko in zvrstno omejen. Prva dramatičarka, ki je prejela nagrado, je bila Dragica Potočnjak leta 2007. Letošnji zmagovalec je Vinko Möderndorfer z dramo Evropa. V svojem prispevku Mateja Pezdirc Bartol (2010) meni, da je Grumova nagrada potrditev avtorjevega ustvarjalnega dela in finančna spodbuda za nadaljnje delo. Nagrada igra vlogo pri evidentiranju dramskih besedil, ki pogosto niso zapisana v knjižni izdaji. Spodbuja k pisanju dramatike, ki je pri nas redko zastopana. Prisotnost javnosti na podelitvi poskrbi tudi za večjo prepoznavnost avtorja. Dvakratna nagrajenska Simona Semenič pa dvomi v pomembnost te nagrade. Dobijo jo večinoma že uveljavljena imena. Slovenskih avtorjev se ne upri- zarja dovolj, ne naroča se besedil. Prav tako ni inštituta za dramatik, ki bi se s tem ukvarjal.

Za Jenkovo nagrado se potegujejo pesniške zbirke zadnjih dveh let. Je stanovska nagrada, ker zmagovalca izbere Društvo slovenskih pisateljev. Letos je nagrado prejela Anja Golob za zbirko Vesa v zgibi, ker pa avtorica ne želi sodelovati pri ničemer, kar je povezano z denarno nagrado, je nagrado zavrnila. Že lani je v protestnem pismu pesnica Barbara Korun zapisala, da denar društvu podeli človek, ki trguje z ruskimi mogotci in oligarhi. Častni konzul Republike Poljske v Sloveniji Nedjan Brataševac, sponzor denarne nagrade, je oktobra letos odstopil od projekta. Letošnja slovesna podelitev je tako odpadla.

Leta 1991 so prvič podelili nagrado kresnik za najboljši roman. Podeljuje jo časopisna hiša Delo. Zmagovalec je ovenčan s krono iz travniškega cvetja, dobi pa tudi denarno nagrado 5000 evrov. Na Rožniku slovesno prižge kres. Letošnji dobitnik nagrade je Davorin Lenko: Telesa v temi. Protagonist, ki se znajde v nemoči pisanja in spolnega užitka, je v romanu dvakrat nominiran za kresnika.

Podeljuje se še kar nekaj nagrad. To so Sovretova nagrada za prevajalce, vstajenje za zamejske avtorje, nagrada za najboljši literarni prvenec, vilenica za pisatelje iz Srednje Evrope, nagrada Marjana Rožanca za najboljše esejistično zbirko, Veronikina nagrada za pesniško zbirko, Urška, priznanje za mladega prevajalca, Pretnarjeva nagrada, velenjica oz. čaša nesmrtnosti, fabula, kritiško sito, Schwentnerjeva nagrada za prispevek k slovenskemu založništvu in knjigotrštvu, najlepša knjiga, najboljša poslovna knjiga, nagrada ženskega odbora Slovenskega centra PEN in zlato okno.

Nova velika nagrada knjižnega sejma: knjiga leta – velika nagrada slovenskega knjižnega sejma

V nedeljo, 30. 11., sem se udeležila podelitve nagrade knjiga leta – velika nagrada slovenskega knjižnega sejma v okviru 30. knjižnega sejma. Podelitev je vodil predsednik upravnega odbora nagrade Luka Novak. Najprej so podelili priznanje za elektronsko knjigo. Zmagovalec je postal portal Fran – Slovarji Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, ki si prizadeva za brezplačen dostop

do slovarjev slovenskega jezika. Priznanje je prejel Kozma Ahačič, ki je poudaril, da je projekt zahteven in ga nameravajo dopolnjevati tudi v prihodnosti. Žirija pod predsedstvom Boštjana Tabela, Alenke Vesenjaka ter s člani Vlasto Vičič, Petro Vidali ter Romanom Uranjekom je izbrala 5 nominirank za knjigo leta. Ocenjevali so knjigo kot celoto, tako vsebino, kot tudi formo in jezik. Iskali so delo, ki izstopa. Kot je povedal predsednik žirije: »So iskali knjige, ki so tako dobre, da bi vanje ugriznil.« Nominirane so bile: Karel Destovnik, Silva Ponikvar: Ljubimca z Vošnjakove ulice, Srečko Kosovel: Mehanikom!, Boštjan Napatnik: Orodjarna, Martin Ramoveš: Nesojeni kavboji, Jurij Ravnik: Plezanje po kraškem robu. Gre za najrazličnejša dela od priročnika, plezalnega vodnika, do stripa. Zmagovalca so izbrali obiskovalci sejma. Zbranih je bilo več kot 300 glasov. Zmagovalka je postala knjiga Ljubimca z Vošnjakove ulice. Gre za ljubezensko korespondenco med Karlom Destovnikom in Silvo Ponikvar. Nagrado je prejel Mihael Glavan, ki je pisma zbral in dejal, da je bil zanj to eden najlepših trenutkov. V delu spoznamo drugo urbano plat Kajuha, ki je bil do sedaj bolj znan po domoljubnosti. Že naslovnica sama je prikaz neuničljivosti ljubezni v krutem času vojne. Luka Novak je podelitev sklenil z besedami, da je zmagala ljubezen.

Levstikovo nagrado s področja literature za otroke in mladino so prvič podelili leta 1949. Založba Mladinska knjiga nagradi otroške in mladinske avtorje, ki so izdali svoje delo pri njihovi založbi. Od leta 1991 jo podeljujejo vsake 2 leti. Obsega več nagrad: za življenjsko delo piscu in ilustratorju, za izvirno ilustracijo, izvirno leposlovno delo ter za stvarno literaturo. Letos sta nagradi za življenjsko delo dobila Neža Maurer in Danijel Demšar. Neža Maurer je postala avtorica klasike za otroke, pogosto pa v svojih delih nagovarja tudi odrasle. Ob prejetju nagrade je dejala: »Če zamudim pravi trenutek, pesmi namreč ne morem več priklicati nazaj.« Nagrajena sta bila še Barbara Simoniti (Močvirniki) in Peter Škerl (ilustracije v Močvirnikih). Žirija je zapisala, da so Močvirniki brezčasna knjiga, ki s svojim pripovednim tokom zareže v svet bliskovitega šviganja informacij. Peter Škerl pa je v svoje ilustracije priklical skrivnostni čar podrast, dvoživk in žuželk.

Od leta 2010 podeljujejo še eno izmed nagrad za otroška in mladinska dela. Imenuje se zlata hruška. 3 priznanja vsako leto podeljujeta Pionirska – center za mladinsko književnost pri Mestni knjižnici Ljubljana

in Slovenska sekcija IBBY. Nagrado podelijo v kategorijah za izvirno slovensko mladinsko leposlovno knjigo, izvirno slovensko mladinsko poučno knjigo in prevedeno mladinsko leposlovno knjigo. Zmagovalce za leposlovje in poučno knjigo izbere odbor priročnika za branje kakovostnih knjig, za prevedeno knjigo pa odbor in sekcija. Delom, ki izstopajo, podelijo nalepko zlata hruška, da bi spodbudili branje ter uveljavljali kakovost mladinskih in otroških del. Dela vrednotijo glede na osnovno kvaliteto, učinkovitost ustvarjalnih postopkov, založniško-obrtniško kvaliteto in ustreznost glede na ciljne bralce. Nagrada prinese večjo prepoznavnost v javnosti. Letošnja zmagovalca sta: Anja Štefan: Gugalnica za vse (leposlovje), Patrick Ness: Sedem minut čez polnoč (prevedena). Nagrada za poučno delo ni bila podeljena.

Podeljuje se še nekatere druge nagrade s področja otroške in mladinske književnosti, in sicer nagrado Hinka Smrekarja, večernice za izvirno leposlovno mladinsko delo, desetnico za člane Društva slovenskih pisateljev, nagrado Kristine Brenkove za slikanice in modro ptico založbe Mladinska knjiga. Prenehali pa so z akcijo Moja najljubša knjiga, kjer so mladi izbirali zmagovalce.

 Eva Zadravec

Viri:

Delo: Novinarji kulturne redakcije (2014). Prešernova nagrada in nagrade Prešernovega sklada 2014. Pridobljeno s strani: <http://www.delo.si/kultura/discina/presernova-nagrada-in-nagrade-presernovega-sklada-2014.html>

Društvo slovenskih pisateljev (2014). Vilenica 29. mednarodni literarni festival: Literarne nagrade. Pridobljeno s strani: <http://www.vilenica.si/nagrada-vilenica/p/143/l/1>

Mestna knjižnica Ljubljana (2014). Literarne nagrade. Pridobljeno s strani: <http://www.mkli.si/gradivo/literarne-nagrade>

Pezdirc Bartol, M. (2010).

Slovenske splošne knjižnice. (2014). Dobre knjige: Nagrajene knjige. Pridobljeno s strani: <http://www.dobreknjige.si/Nagrajene-knjige.aspx>

Zbornica knjižnih založnikov in knjigotržcev. (2014). Schwentnerjeva nagrada. Pridobljeno s strani: <http://www.knjiznisejem.si/index.php/nagrade>

Strokovno srečanje knjižničarjev Univerze v Ljubljani

E-IZOBRAŽEVANJE: IZZIVI ZA VISOKOŠOLSKE KNJIŽNICE

(Ljubljana, TR3, 23. oktober 2014, 9.00 – 17.30)

Nacionalne javne infrastrukture in orodja za podporo e-izobraževanju

VIR:

Strokovno srečanje knjižničarjev Univerze v Ljubljani: E-IZOBRAŽEVANJE: IZZIVI ZA VISOKOŠOLSKE KNJIŽNICE: (Ljubljana, TR3, 23. oktober 2014, 9.00 – 17.30). Pridobljeno s strani: <http://www.ctk.uni-lj.si/dogodki/posvet2014/>

Uvod

Namen vsebinskega sklopa Nacionalne javne infrastrukture in orodja za podporo e-izobraževanju je bil spoznati dve nacionalni javni infrastrukturi, ki lahko nudita podporo tudi e-izobraževanju ter raziskati možnosti, kako se lahko visokošolske knjižnice povežejo z njima ter na ta način prihranijo denar, ki bi ga sicer vložile v računalniško opremo, tako pa ga lahko porabijo za literaturo. Moderator Miran Pušnik je povedal, da je ključni problem ta, da se knjižnice v preteklih letih niso znale pravilno povezati ali da so hodile k tujim ponudnikom. Zdaj pa jim že zaradi drastičnega znižanja sredstev za opremo (tudi računalniško) ne preostane nič drugega, kot da izoblikujejo skupne strategije, ideje za povezane aktivnosti.

V tem vsebinskem sklopu sta bila predstavljena prispevka Kaj mi pri e-učenju nudi Arnes, ki ga je predstavil mag. August Jauk (tehnični direktor na Arnesu), in Preverjanje podobnosti vsebin v e-izobraževanju, ki ga je predstavil dr. Milan Ojsteršek (vodja Laboratorija za heterogene računalniške sisteme na Fakulteti za elektrotehniko, računalništvo in informatiko na Univerzi v Mariboru).

Tretji prispevek VideoLectures.NET bi moral predstaviti Gaber Cerle, vendar pa ga ni bilo.

Prvi prispevek

Prvi prispevek je na izvirni in zanimiv način, z zabavnim videom, predstavil javni zavod Arnes. Video je Arnes opisal kot akademsko in izobraževalno mrežo, ki organizacijam za izobraževanje in kulturo omogoča medsebojno povezovanje in gradi, vzdržuje ter upravlja omrežno infrastrukturo. Deluje že od leta

1992, je del GEANT omrežja, ki deluje po vsej Evropi. Povezuje več kot 1000 slovenskih organizacij, uporablja pa ga skoraj 200.000 uporabnikov. Vse Arnesove storitve so za upravičene organizacije brezplačne. Njegove osnovne storitve so: spletna pošta, Arnes Planer, Arnes Blog in Arnes Filesender (prenese do 100 GB datotek). Gostovanje v oblaku uporabnikom omogoča dostop do podatkov, kjerkoli se nahajajo. Arnes je del omrežja GRID, globalnega superračunalnika, namenjenega obdelavi velikih količin podatkov. Za zahtevnejše projekte omogoča zelo zmogljive povezave med dvema točkama - svetlobne poti. Minimalni zamiki pri prenosu omogočajo koncerte na daljavo. Arnes skrbi tudi za EDUROAM brezžični sistem.

Pri Arnesovih storitvah, ki se jih da s pridom uporabljati za e-izobraževanje, osnovo predstavlja povezljivost. Pri Arnesu zagotavljajo zelo kakovostno omrežje, ki zagotavlja večjo kakovost prenosa kot komercialna omrežja. V Sloveniji ima njihovo omrežje hrbtenico, na katero se potem povezujejo lokalna omrežja posameznih organizacij, do vsakega kraja, do vsakega vozlišča je dvojna povezava zaradi redundance. Vse skupaj se ne konča v Sloveniji, ampak prek evropskega omrežja GEANT in po Evropi naprej do drugih kontinentov. Osnovni tipi storitev v oblaku: ena izmed storitev so Arnesovi strežniki, na katere lahko postavljate svoje aplikacije; druga storitev pa je možnost hranjenja podatkov na diskovnih poljih na Arnesu. Organizacija lahko pri Arnesu dobi: strežnik po meri (ang. Infrastructure as a service) - infrastruktura oz. navidezni strežniki, ki imajo določeno število računskih jeter, določeno količino internega polnilnika in diskovja. Na Arnesove strežnike organizacija namesti svoj informacijski sistem, če je treba, poskrbi za licence. Svoje aplikacije organizacija poveže z diski v oblaku. Ker je to infrastruktura kot storitev, pomeni, da organizacija sama upravlja tako z informacijskim sistemom kot z aplikacijami. Za marsikatero potrebo je to prevelik zalogaj. Prvič to ni enostavna rešitev, drugič pa, organizacije morda nimajo zaposlenih, ki bi znali upravljati tako z informacijskim sistemom kot z aplikacijami.

Zato ponujajo še drug paket - gostovanje virtualnih strežnikov - Asistenca. Arnes v tem primeru upravlja večino zadev - operacijski sistem (linux), sam spletni strežnik, bazo podatkov in php kot programsko okolje (ang. Platform as a service- PaaS). Organizaciji ostane le, da inštalira svojo aplikacijo in skrbi samo zanjo.

Na Arnesovih strežnikih organizacije najraje gostujejo Moodle. Gostuje ga več kot 600 organizacij. Imajo več možnosti, kako gostovati Moodle. Ena izmed možnosti je paket Asistenca, pri zelo kompleksnih Moodle bi lahko vzeli tudi strežnik po meri. Tega se organizacije še niso posluževale. Tudi komplet Asistenca je za marsikoga preveč kompleksen. Pri paketu Asistenca mora namreč organizacija še vedno sama inštalirati Moodle in skrbeti zanj. Da bi Arnes organizacijam olajšal uporabo Moodle, je pripravil centralno postavitev Moodle, kjer bodo organizacije skrbele samo za kreiranje svojih učilnic in za upravljanje učečih (vnos podatkov učečih). Ta paket je v pilotni verziji na voljo od decembra 2014.

Z Moodleom je mogoče narediti tudi MOOC (ang. Massive Open Online Courses). Pri Arnesu so ga naredili v sodelovanju s sodelavci v projektu SAFE. Izvedli so pilotno verzijo MOOC v manjši obliki Varna raba interneta. V začetku novembra so ga odprli za javnost, za vse, ki bi se radi kaj naučili na temo varne rabe interneta.

Arnes ima še druge koristne storitve. Organizacijam zagotavlja, da si lahko postavijo svojo spletno predstavitev.

Poleg tega nudi tudi veliko multimedijskih storitev- cel splet videokonferenc visoke kakovosti, kar je koristno za organizacijo sestankov, ko so ljudje na različnih krajih. V tem primeru prenašajo zvok + sliko.

Drug primer so spletne konference, kjer ni poudarek zgolj na zvoku in sliki, temveč tudi na uporabi raznih orodij za skupinsko delo. Takšna storitev je znana pod imenom Vox. Je platforma za sodelovanje, kjer lahko sodelujoče vidimo in slišimo, vidimo poimenski seznam vseh sodelujočih, chat, orodja za glasovanje, orodja za predstavitve. Na voljo je marsikaj, kar je koristno za poučevanje in za sestanke na daljavo.

Arnes ima tudi sisteme za prenos dogodkov v živo. Vse te tri variante omogočajo snemanje. Posnetek se lahko naloži na Arnesov video portal, da lahko kasneje uporabniki sami pogledajo videe. Marsikje organizacije na tak način naložene videoposnetke s pridom uporabljajo za izobraževanje. Arnes je naredil tudi vtičnike za Moodle (posnetki se naložijo na Moodleovo e-učilnico ali v spletno predstavitev). Uporabnikom tako ni treba iti na Arnes video portal, video si lahko ogledajo direktno iz e-učilnice. Za zelo zahtevne uporabnike pa je

tudi možnost zelo zahtevnih primerov uporabe. Eden takšnih primerov je tehnologija LOLA, ki omogoča prenos slike in zvoka z minimalno zakasnitvijo. Uporablja se za porazdeljeno koncentriranje in za poučevanje glasbe. Kakovost prenosa je tako velika, da se glasbenikom in publiki zdi, da se koncert dogaja na istem odru. V Sloveniji tehnologijo LOLA uporablja Akademija za glasbo Univerze v Ljubljani, koncentrirali so skupaj s konservatorijem Tartini v Trstu.

Naslednja storitev, ki jo Arnes nudi je elektronska pošta. Organizacije lahko dobijo elektronsko pošto tudi pod svojo lastno domeno. Trenutno so lahko poštni predali veliki do 20 GB.

Zaradi pogoste dileme, kako poslati veliko, občutljivo datoteko do 100 GB, Arnes omogoča tudi izmenjavo tako velikih datotek. Izmenjava poteka tako, da na strežnik na Arnesu naložite vašo datoteko in navedete e-mail naslove ljudi, katerim jo želite poslati. Prejemniki dobijo obvestilo v e-mailu in link, kjer si lahko ta dokument prenesejo.

Storitev Planer omogoča definicijo raznih opcij za organizacijo sestankov, ustvarjen je bil za lažje in hitreje najdenje terminov.

Arnes ima tudi storitev, ki se ji reče Arnes Mapa, ki je za zdaj še pilotna verzija. Je verzija Dropboxa.

Primer, kako z enim samim uporabniškim imenom in geslom do več storitev, sta EDUROAM in LIBROS. Obstajajo enotna tehnologija in enotna pravila uporabe. Ta pristop je uporaben pri dostopu do brezžičnega omrežja. Podoben princip je možen tudi za spletne storitve. Tu govorimo o Federaciji AAI. V Sloveniji taki federaciji rečemo Arnes AAI. Eduroam je največji svetovni sistem za gostovanje v brezžičnih omrežjih. Seveda je omejen samo na uporabnike iz izobraževalnega, raziskovalnega in kulturnega okolja. Konec leta 2013 je bilo v Sloveniji na mesec več kot milijon takih gostovanj. Ko se želi uporabnik prijaviti na spletno stran tuje organizacije, ga AAI preusmeri na spletno stran njegove domače organizacije. Potrdilo o uspešni prijavi pošlje na organizacijo, ta pa potrdilo potem uporabi za avtorizacijo. Uporaba Eduroama je varna za uporabnike, saj jim omogoča dostop do informacij z enotnim uporabniškim imenom in geslom, kjer koli se nahajajo. Svojega uporabniškega imena ne vpisujejo v kakšne čudne, nepoznane strani, ampak samo na domačo stran organizacije, katero pa poznajo.

Uporabnik dobi META ID na svoji domači organizaciji. Uporablja jo lahko tam, kjer vidi znak AAI prijava. To je enotna prijava za različne organizacije. AAI prijava je uporabna tako za prijavo v kakšno spletno aplikacijo kot za Eduroam.

Za razvoj AAI tehnologije sta bila zaslužna dva vira podob: prvi razlog so bile same knjižnice, drugi razlog pa univerze iz tujine, ki so se želele med seboj povezati pri ponudbi spletnih tečajev.

Arnes se ukvarja tudi s pomočjo uporabnikom pri uporabi tehnologije. Sodeluje pri projektu SAFE.SI, kjer pomaga šolajoči mladini in učiteljem razumeti nevarnosti v spletu in kako se jih ubraniti, obenem pa tudi vodi projekt Varno na internetu, kjer širi znanje o pravem obnašanju in o nevarnostih pri internetu po vsej Sloveniji. Potrebe po infrastrukturnih storitvah zelo hitro naraščajo, uporabniki pa želijo vedno več novih storitev. Arnes svoje storitve razvija na podlagi zahtev, ki jih dobiva od uporabnikov. Po drugi strani pa Arnes dobiva vedno manj denarja za opremo.

Drugi prispevek

V drugem prispevku nam je predavatelj predstavil vrste plagiatorstva.

To so:

- kopiraj in prilepi (brez citiranja originalnega vira),
- zamenjane besede oz. vrstni red, za vsakim drugim stavkom vir - fiktivni,
- parafraziranje (tekst je napisan z drugačnimi besedami, a pove isto - brez citiranja),
- kraja idej,
- uporaba avtorjevih predhodnih del brez citiranja (20 % ali 50 % svojega teksta v naslednjem tekstu),
- prevajanje iz drugih jezikov - brez citiranja.

Delovanje programov za preverjanje plagiatorstva:

- izračun zgoščenih vrednosti na n besedah (Program gre po vrsti, vzame prvih 50 znakov, dobi število, gre 20 znakov naprej, ponovi. Primerja s števili v bazi. Pred primerjavo pa je potrebna izločitev šumov oz. pogostih besed (in, ter, pa ...).)
- izračun zgoščenih vrednosti z uporabo tehnik procesiranja naravnega jezika (Razvrstimo besede po abecednem vrstnem redu. Pri tem načinu vzamemo stavke, število primerjamo in ga normaliziramo.)
- izračunamo korelacijo in kosinusno razdaljo. Na ta način ugotovimo, ali je vsebina podobna
- ko nekdo prepisuje iz angleščine, je mogoče podobnost odkriti tudi s pomočjo zaporedja citiranja
- ugotavljanje sloga avtorja
- uporaba tehnik prevajanja programske kode
- pomenski odtis iz odstavkov ...

Programi za preverjanje plagiatorstva so odprtodostopni in plačljivi.

Pri programih, ki primerjajo na podlagi programske kode, je skoraj 100 % verjetnost odkritja delčkov prepisov kode.

Kaj je plagiat, je sicer zelo težko definirati. Če imata dve deli sorodno tematiko, imata zato tudi visoko podobnost. Nekatero znanje je splošno znano, pri njegovem navajanju ne gre za plagiat. Pri ugotavljanju podobnosti lahko ugotovimo, koliko je izvirnosti ter ali je nekdo ključne dele prepisal. Program ugotovi samo, ali so si dokumenti podobni med sabo, ali gre za plagiat, ugotovi človek (mentor). Pri procesu oddaje podobnost preverjata mentor in referat. Ali bo zaposleni izvedel detekcijo, je odvisno od njega.

Zaključek

Iz prvega prispevka lahko zaključim, da uporabniki vedno bolj uporabljajo računalnike in splet ter uporabljajo vedno bolj zahtevne programe in orodja. Prav tako zahtevajo, da se informacijska tehnologija (IT) prilagodi njihovim vedno zahtevnejšim potrebam. Na drugi strani pa, ko bi moralo biti financiranje države v IT vedno večje, se iz leta v leto zmanjšuje, zato so organizacije primorane biti iznajdljive pri iskanju financ in čim cenejših rešitev.

Arnes je na primer ena izmed možnih rešitev. Organizacije lahko izbirajo med veliko paletto najrazličnejših orodij, poleg tega pa je veliko njegovih storitev za organizacije brezplačnih. Arnes spremlja zahteve uporabnikov in se jim prilagaja. To je tudi eden izmed odgovorov, zakaj je tako uspešen pri svojih projektih.

Prispevka sta, kljub temu, da sta se po tematiki precej razlikovala, imela skupen faktor. To je bil Moodle, programski paket za izdelavo spletnih tečajev in spletnih strani. Prvi prispevek ga je opisal kot program za pomoč šolstvu, v obliki e-učilnic. Navedel je tudi to, kakšna je vloga Arnesa pri postavitvi Moodla, in različne pakete, ki jih Arnes ponuja organizacijam v povezavi z Moodlom. Drugi prispevek pa je poudaril funkcijo Moodla, ki pri prvem ni bila niti omenjena. Moodle je bil predstavljen kot pomoč profesorjem, kot orodje zaznavanja podobnosti oddanih diplomskih in drugih nalog z že obstoječimi dokumenti. Kot orodje za odkrivanje plagiatorstva.

Za preprečitev razširjanja novodobnega spletnega virusa – plagiatorstva, sta nujna uporaba in nadgrajevanje obstoječih ter vlaganje v razvoj novih programskih orodij za odkrivanje podobnosti med dokumenti. Zaradi čedalje lažjega ustvarjanja in razširjanja gradiva s pomočjo spleta, spletni uporabniki namreč pogosto namenoma ali nenamenoma pozabimo na pravilno citiranje in navajanje virov ter s tem na upoštevanje avtorskih pravic. V tem trenutku nič ne kaže, da se bo to kaj kmalu spremenilo.

Beletrina šola kreativnega pisanja

Založba Beletrina je v letu 2014 prvič organizirala literarno delavnico, kjer so imeli udeleženci prek pisanja zgodb možnost spoznati sebe, svoje travme in strahove, ki so jih lahko na drugačen način izrazili in se popeljali v svet domišljije.

Na delavnice kreativnega pisanja se je prijavilo triindvajset kandidatov, delali pa smo v manjši skupini trinajstih udeležencev - od tega sta bili izbrani kar dve študentki z našega oddelka. Prva jih je prepričala s svojimi pesmimi, jaz pa s kratko zgodbo.

Literarne delavnice so potekale enkrat na teden v oktobru in novembru 2014. Srečali smo se na treh delavnicah, 25. 10., 8. 11. in 22. 11., ki so potekale v dvorani v tretjem nadstropju knjižnice Otona Župančiča. Na naših sobotnih srečanjih smo prisluhnili zgodbam vseh udeležencev, se pogovorili o možnostih nadgrajevanja zgodb in si zadali nove izzive za literarna ustvarjanja.

Šolo pisanja sta vodili predstavnica založbe Beletrina Darja Demšar in mentorica našega literarnega ustvarjanja Gabriela Babnik, slovenska pisateljica in literarna kritičarka, specialistka za afriško književnost, dobitnica nagrade Slovenskega knjižnega sejma za najboljši prvenec (*Koža iz bombaža*, 2007), dobitnica Evropske nagrade za književnost (*Sušna doba*, 2012) in tudi Stritarjeva nagrajenka (2013). Skupaj sta nam pomagali oblikovati svoj slog pisanja in nas učili, kako zgodbo ali pesem približati bralcu.

Beletrina je pri organizaciji in vodenju delavnice sodelovala tudi s Fakulteto za psihoterapevtsko znanost Univerze Sigmunda Freuda v Ljubljani. Njeni predstavniki so udeležencem tečaja ponudili psihoterapevtska srečanja in pogovor.

Na prvem srečanju smo se najprej spoznali, se z našo literarno mentorico Gabrielo Babnik pogovorili o književnih tekstih, udeleženci pa smo dobili tudi nove izzive za pisanje. Mentorica je vsakemu posebej pomagala izboljšati njegov način pisanja. Udeležencem je pisanje predstavila kot „izstop iz tišine“, pri katerem pa ne gre toliko za navdih in talent, temveč v prvi vrsti za trdo delo, za nek proces.

Naša začetna naloga oziroma izziv je bilo napisati literarno delo o svojem prvem spominu. Ti prispevki so se izkazali kot delo terapevtskega pisanja, pri katerem smo povezali koncept psihoterapije in literarnega ustvarjanja. Strahove in negativnost je treba uporabiti v umetnosti.

Gabriela Babnik: „Pisanje je „izstop iz tišine“, pri katerem ne gre toliko za navdih in talent, temveč v prvi vrsti za trdo delo, za nek proces. Literatura je delo.“

Udeleženci tečaja smo ugotovili, da je pomembno, da zgodbe ne povezujemo samo z realno izkušnjo, ampak da vključimo tudi domišljijo in s tem motiviramo bralce za branje.

“Strahove in negativnost je treba uporabiti/ izkoristiti skozi umetnost.”

Na tretjem srečanju smo imeli čast spoznati navdse zanimivo in navdihujočo gostjo, pesnico in esejistko Ifigenijo Simonović. Z njo smo se lahko individualno pogovorili o kreativnem pisanju in jo povprašali o njenih bogatih izkušnjah v literarnih krogih.

Na koncu smo soglasno ugotovili, da bi naše delavnice lahko bile daljše, saj smo se komaj začeli spoznavati, poleg tega pa je ostalo še veliko oddanih besedil, a žal ni bilo časa za celovito obravnavo vseh. Tako se bomo morda v enaki postavi ponovno srečali naslednje leto na nadaljevalnih delavnicah.

“Pisec mora pri pisanju misliti tudi in predvsem na bralca.”

Sodelovanje na projektu smo končali z digitalno publikacijo, kjer so predstavljeni rezultati sodelovanja, strokovne evalvacije in naše zgodbe. Dobili smo priložnost, da se odlomki naših stvaritev in dokazi našega literarnega napredovanja, ki smo ga dosegli s pomočjo Beletrinine šole literarnega pisanja, prek Biblosa pojavijo na ogled javnosti v e- pub formatu v obliki e- zbornika. E- knjiga je dostopna na sledeči povezavi: www.skrito.si/files/Beletrina_literarna_sola_2014.pdf.

Za literarno pisanje smo od Gabriele Babnik dobili nekaj pomembnih napotkov:

- Preden se lotimo pisanja moramo vedeti, kaj želimo z njim doseči. Najbolje je, da si naredimo alineje tega, kar želimo povedati.

- Preden se lotimo pisanja proze, moramo vedeti nekaj osnovnih stvari: koliko glavnih likov imamo v zgodbi ter v kakšno okolje jih bomo umestili. Potem, ko smo to dorekli, pa se vse drugo odvija samo od sebe - tekst se sproti rojeva.

- Ena izmed najpomembnejših stvari, ki nam jih je položila na srce Gabriela Babnik, pa je to, da mora pisec pri pisanju misliti tudi in predvsem na bralca.

- Da bi bralec z veseljem bral naš literarni prispevek, mora biti jezik pisanja čist in razumljiv. Iz besedila je treba tako izločiti vse nepotrebne ampake, namreče, sicere, pomišljaje idr., tako da je stavek jasno napisan.

- Bralca bolj pritegne tekst, ki ima napeto in zanimivo zgodbo - večja dramatičnost. Treba je paziti, da se med tekstom kakšna besedna zveza prevečkrat ne ponovi. V tem primeru je treba razdelati tekst. Če se neka stvar prevečkrat ponovi, ga (tekst) namreč zaustavi (zasitimo bralca z njo).

- Stavki v tekstu ne smejo biti ne predolgi ne prekratki. Branje takšnega teksta je namreč prenaporno za bralca. Paziti moramo tudi na to, da so stavki logični in da se ne izključujejo med sabo.

- Pri pisanju tudi ne smemo pretiravati s simboliko in namesto tujke raje uporabimo domačo besedo, kjer je to mogoče.

- Za tuje izraze (na primer: bolezni) je dobro, če vključimo slovarček nepoznanih besed.

- Treba se je izogibati uporabi klišejev in moraliziranju.

- Pri pisanju ne sme nič ostati nedorečenega.

- Če pišemo o čem, česar ne poznamo, se izognimo klišejskemu opisovanju tako, da podatke preverimo na internetu.

- Pri opisovanju oseb moramo biti specifični, podati čim bolj plastične opise in čim bolj razdelati osebe, dodati več podrobnosti.

- Pomembno je tudi, da v zgodbo vpletemo sugestijo – neko stvar opišemo, nakažemo na neko njeno lastnost, kasneje pa ta dobi vlogo v zgodbi. Na tak način bralcu prebudimo radovednost in ga motiviramo za branje.

- Tekst se lepše bere tudi, če bolj subtilno opisujemo, ne le golo naštevamo.

- Pri opisovanju spolnosti ne smemo biti vulgarni.

Mnenje o Beletrinini Literarni šoli

- Za projekt Beletrinina literarna šola sem izvedela preko Društva študentov invalidov Slovenije (DŠIS). Dobronamerno sem elektronsko pošto razposlala med bodoče bibliotekarje, informatike in založnike. Ta šola mi je dala potrditev, da ima vse, kar prelivam na papir, nek smisel. Upam si, končno imam pogum, da svoje devetletno ustvarjanje predstavim širši družbi. Glavni organizator treh delavnic je bila založba Beletrina. Izmed triindvajsetih oseb, ki so na začetku poslale svoje prispevke, sva bili s kolegico Urško Levstek izbrani med trinajst udeležencev. Naše diskusije so potekale v mirnem tretjem nadstropju Mestne knjižnice Ljubljana. Mislila sem si: » Ufff, ne bom edina bibliotekarka« in bila hkrati žalostna, ker se ni več mojih kolegov odločilo poskusiti. Zdaj vem, da je bilo vredno, saj občutka, ko nekdo prebere tvoje pesmi naglas, ne gre zamenjati. Spoznala sem izredno prijazne ljudi, ki so v svojem življenju doživeli različne tragedije, pa vendar so bili v naši sredi, neomajni kot še nikoli. Z velikim veseljem sem poslušala njihove zgodbe in kritike Gabriele Babnik. Čutim, da so mi še bolj razširile obzorje.

- Na tem mestu bi se rada zahvalila založbi Beletrina, kolegici Urški Levstek, ostalim udeležencem in sebi, ker sedaj vem, da zmorem veliko in še več. Hvala in upam, da se še kdaj srečamo na eni izmed literarnih šol. Šušlja se namreč že, da naj bi se kmalu začeli dogovarjati za nadaljevanje.

- Dragi moji bruci, brucke, drugi, tretji letnik in druga stopnja: če vas karkoli muči, dajte ven iz sebe, dajte na papir. Če se vam zdi vaše delo zgolj najslabši zmazek, ki ga zmorete, namreč ni nujno, da bodo tako razmišljali tudi ocenjevalci vaših besedil in vaši bližnji.

Srečno!

 Urška Levstek

 Špela Sanabor

Skrita beseda Avstrije

Enajstega junija 2014 sem se udeležila poletne šole na tematiko *Skrite knjižnice* (*»Hidden Libraries«*). Potekala je v okviru mreže Utrecht, ki združuje več evropskih Univerz. Temeljni kamen in organizator poletne šole, je bila Univerza v Gradcu, kjer so potekala predavanja in ki nam je kot tujcem nudila izjemno pomoč, ko smo jo potrebovali. Že sam naslov poletne šole, mi je dal vedeti, da se bom, če se odločim za en teden poletnega izobraževanja v sosednji Avstriji, naučila nekaj koristnega in zanimivega. Tisto, kar je ljudski množici dejansko skrito, oziroma nedosegljivo zaradi zaščite same ali tabujev ali dragocenosti, je v meni vedno zbuvalo neko mero izziva in moj odgovor glede udeležbe je tudi tokrat bil: »no, zakaj pa ne, jaz bi šla.« Pred dejansko udeležbo sem morala zbrati veliko poguma, saj sem bila zaradi spleta okoliščin prvič primorana v tuji državi sama skrbeti zase. Poleg velike želje, da grem, raziskujem svojo stroko in ugotovim, kaj bi lahko z novim znanjem doprinesla knjižničarstvu v Sloveniji, je bil to drugi razlog, da sem z obilico entuziazma izpolnila vso potrebno papirologijo. Čakalo me je delo in prosti čas v enem. Ko sem prispela v predavalnico oddelka, kjer so vsak dan v nadaljevanju potekala predavanja, nisem poznala nobenega udeleženca, vsekakor pa mi je bilo všeč, da večinoma pripadajo moji generaciji. Vsaj med predavanji, sem se morala navaditi tudi na sporazumevanje v angleškem jeziku. Hvalabogu pa sem med odmori in ob večerih, še vedno lahko govorila tudi slovensko, ker sta bili poleg mene na poletni šoli študentki Akademije za likovno umetnost v Ljubljani. Predavanja so bila organizirana čez cel dan, sklopi pa so se med seboj dopolnjevali. Predavali so nam profesorji iz Amerike, Albanije, Bolonije, Malte, Rima, Romunije, Sirije, Slovenije, Zadra. S predvajanimi prosojnicami, sem zagotovo ponovila snov dveh izbirnih predmetov na našem oddelku: Rokopisno gradivo in Zaščita in konserviranje pisnega in grafičnega gradiva. Učili smo se kaj vse lahko pomeni izraz Skrito ljubiteljem knjig, knjižničarjem, o primeru Vatikanske in Litvanske knjižnice, o podrobnosti sestavi rokopisa, kaj so mehanske in kemijske poškodbe, kako restavrirajo poškodovano gradivo v različnih državah, o sivi literaturi kot o primeru skritega, težje dostopnega gradiva, kako se povezujeta pravo in knjige, kakšnega so imeli in kakšen odnos ljudje do knjig in podobne reči. Tam sem dihala s knjigami, zgodovino (moja druga najljubša veda), občudovala konservatorstvo

gradiva in prakso. Sploh mi ni bilo problem poslušati predavanj, saj so bila že sama kljub jeziku dovolj slikovita in zgovorna, hkrati pa smo, če se je pokazala priložnost, imeli tudi praktični prikaz vsega odpredavanega. V Univerzitetni knjižnici, ki je ločena od Teološke fakultete, kjer smo imeli predavanja, smo tako imeli priložnost dodobra spoznati njihov Oddelek za restavracijsko in konserviranje knjig. Slovenci pa imamo Službo, oziroma Oddelka za restavriranje in konserviranje knjig na dislocirani lokaciji Narodne in univerzitetne knjižnice (v nadaljevanju NUK) ter Arhivu Republike Slovenije. Poleg tega oddelka je študentom, profesorjem ter drugim raziskovalcem v Univerzitetni knjižnici na voljo Oddelek za rokopise, redke in dragocene knjige ter posebno gradivo. Videli in podrobneje analizirali smo lahko tudi več knjig, predvsem rokopisov, ki so bili dosegljivi v prostem pristopu. Vsekakor je sistem Univerzitetne knjižnice v Gradcu popolnoma različen od sistema v našem NUK-u. NUK načeloma ne ponuja prostega pristopa, saj se gradivo nahaja v skladišču in moraš za vsako izposojeno enoto izpolniti zadolžnico. Senzacija te knjižnice je bila vsaj zame velika plazma televizija, ki ni namenjena preklapljanju iz kanala na kanal, marveč si tam študentje ogledujejo rokopise za podrobnejšo analizo pri določenem predmetu. Odšli smo tudi na enodnevno ekskurzijo ter obiskali samostan Svetega Lambrechta, ki je znan po svoji veliki, očem »skriti« knjižnici, ki je zaradi pomanjkanja sredstev popolnoma neurejena, čeravno skriva neverjetne zaklade (med brskanjem smo našli tudi nekaj knjig, molitvenike in koledarje v slovenskem jeziku). Vsak je lahko inovator in poizkuša iz nič ustvariti čudež, ampak ko sem videla kakšne skenerje za rokopise imajo na Oddelku za restavriranje in konserviranje, bolj verjamem v pregovor *»Iz dela ni jela«* kot kdajkoli prej. Vidi se, da strokovnjaki in nekateri profesorji svoj profesijo izredno cenijo in da cele dneve živijo samo za trhle koščke papirja stare več tisoč let, ki so jih potencialno že načeli tudi črvi. Na plošče velikih skenerjev vsakodnevno polagajo več kilogramov težko gradivo, ker je njihova vizija, da bodo lahko kmalu oblikovali veliko podatkovno bazo rokopisov v e-obliki. Tudi sama sem se v tem preizkusila in moram reči, da je bilo izredno zabavno opazovati inicialke najprej na listu, čez pet minut, pa že na računalniku. To bi lahko počela noč in dan, pa se ne bi naveličala. Ravno tako se nisem naveličala opazovati in ocenjevati vseh pripravkov,

ki jih imajo na Oddelku za restavriranje in konserviranje knjižničnega gradiva. Zapomnila sem si med drugim tudi, da je pri njih in na Malti praksa taka, da se rokopisov ne lista z rokavicami iz blaga, ker se potem iz gradiva na gradivo prenašajo drobni prašni delci, ki lahko posledično spremenijo njihovo sestavo in jih trajno poškodujejo. Med vsem tem nabiranjem novih znanj, izkušenj, smo si s kolegicami in profesorji vsak večer vzeli čas za druženje. Navadno smo v centru mesta navdušeno navijali za zmago Belgijcev na nogometnih tekmah Svetovnega prvenstva v nogometu, ki ga je gostila Braziliija.

Velika zahvala, da sem se lahko udeležila te poletne šole, gre ravno velikemu nogometnemu privržencu in še večjemu bibliotekarskemu strokovnjaku, profesorju dr. Primožu Južniču, ki je tako kot profesorica dr. Jedert Vodopivec Tomažič in profesorica dr. Eva Kodrič-Dačić, predaval na opisani šoli.

Močno upam, da se bo kaj kmalu poletna šola s knjižničarsko tematiko selila tudi v slovensko glavno mesto in organizacijo prepustila Univerzi v Ljubljani. Izkoristila bi priložnost in k udeležbi pozvala celoten oddelek, saj verjamem, da je mogoče na tak način pridobiti novo izkušnjo, slišati že slišano in svoje znanje nadgraditi. Tako je posameznik lahko kaj kmalu bogatejši za vrlino, ki ji pravimo razgledanost in je zelo pomembna za našo bodočo profesijo. Dodala bi samo še, da bom vedno zagovornica načela: »Poskušaj združiti prijetno s koristnim.«

Da pa prispevek ne bi bil suhoparen in bi Vas odvrnil od branja, sem od kolegic iz poletne šole uspela dobiti dve mnenji v angleščini. Iskreno upam, da Vas bosta onidve prepričali, da si drznete nekaj novega, če Vas že jaz nisem. Za kakršnekoli dodatne informacije se vedno lahko obrnete name.

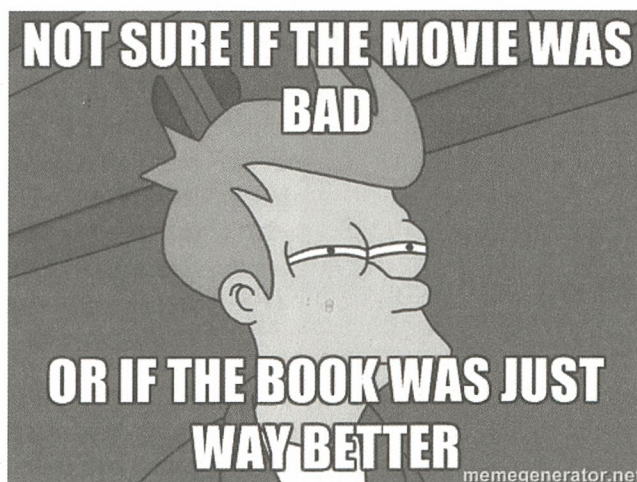
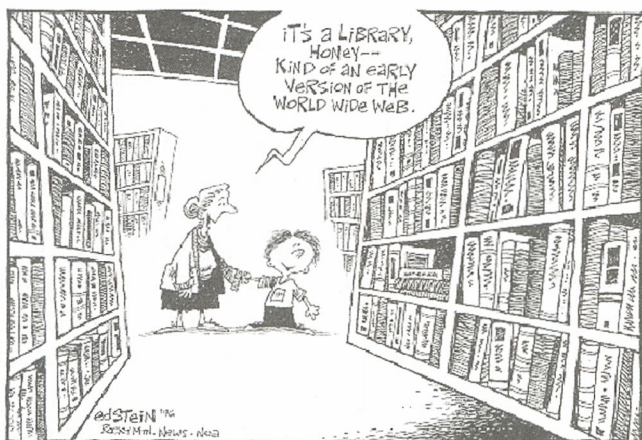
Prvo mnenje:

The summer school was a great experience. There was a wonderful program of lectures, excursions and workshops. Each participant and lecturers brought their knowledge and resources which were shared during these two weeks. This shared information from different fields made me rethink how to look at (hidden) collections. I learned how I could improve my skills when it comes to the preservation and study of (library) collections. I was most impressed by the visit to St. Lambrecht's Abbey. This abbey is a Benedictine monastery in the village of Sankt Lambrecht, Austria. Abt. Benedikt Plank guided the group, who is responsible for the library. It was impressive to see the exceptional library. The group of participants and lecturers of the summer school worked together to bring different elements of the library into the light, such as bindings, systematics of books and shelves (catalogs etc.), annotations and fragments.

Drugo mnenje:

For me the summer school was an opportunity to learn more about the world of books and everything that surrounds it. What I got was a much greater experience than I accepted. Next to learning about very interesting aspects in my field of study I made connections with the most wonderful people from different fields within the world of books. Without them I couldn't had such a great time in the beautiful city of Graz. I would like to take this opportunity to say that if you get a chance in meeting other people, from different country's you should do it. A summer school like 'Hidden Libraries' made me rethink everything with the result that I'm more inspired and motivated to do my job as a paper conservator.

 Špela Sanabor

V ENEM DNEVU DOŽIVETE VSE SMERI NAŠEGA ŠTUDIJA

»Trendi in izzivi spletnega anketiranja« se je glasil naslov na treh velikih platnih v veliki predavalnici na Fakulteti za družbene vede. Točno ob uri in niti minuto kasneje so se začela predavanja v okviru 1KA. Dr. Vasja Vehovar, ki je glavni odgovorni za razvoj 1ka orodja, je na začetku poudaril, da je glavna specifičnost orodja, da ponuja možnosti komentiranja in gnezdenja znotraj ankete. Uporabniki so v veliki večini javni sektor, razvijajo pa tudi veliko drugih dejavnosti, ki jih ne tržijo (družboslovna informatika). Udeleženci smo lahko sproti postavljali vprašanja preko interaktivne povezave na spletni strani 1KA. Pri nas na fakulteti kaj takega ne bi bilo mogoče izvesti, saj imamo nedelujočo wi-fi povezavo. Trenutno se najbolj ukvarjajo s tremi deli; A: mobilne naprave, B: online diagnostika in C: uporabniška izkušnja.

V naslednji uri nam je svoje delo predstavila Ana Slavec, ki se ukvarja z razvojem večjezičnih tehnologij, Anže Sendelbah nam je predstavil probleme večopravnosti anketirancev, Gregor Čehovin pa nam je podal praktične nasvete za izdelavo ankete in kako lahko zmanjšamo odstopanje anketirancev. Sledil je odmor za kavo, med katerim so nam ponudili tudi celo vrsto piškotov.

Sledila so predavanja dr. Nejca Berzelaka, ki nam je povedal nekaj o učinkih spletnega anketiranja (manj družbeno zaželenih odgovorov, več mladih generacij), sledila so navodila za izdelavo nagovora in povabila v spletno anketo, ki nam jih je podala dr. Katja Lazar Manfreda, dr. Andraž Petrovič pa nam je predstavil uporabo spletnih anket pri raziskovanju spletnih skupnosti. Sledil je odmor za kosilo, ki sem se ga odločila preživeti v knjižnici FDV-ja.

Čas za kosilo je bil precej omejen, poleg tega pa še nisem bila lačna, zato sem se napotila v knjižnico. Upala sem, da bom tam našla vsaj prost stol in mizo, da si uredim zapiske. Knjižnica se na FDV nahaja v zgornjem

nadstropju. Je precej prostorna, ima urejena posamezna računalniška mesta (ločeni kubiki za eno osebo), tiho čitalnico med policami s knjigami, veliko skritih kotičkov, zunanji prostor (morda za kadilce?) in skupna računalniška mesta. V knjižnici je bila pomirjajoča tišina, tudi odmikanje stolov je ne zmoti, saj je po tleh položen tapison. V knjižnici sem brez težav našla prosto mesto, računalnika pa žal ne, saj so namenjeni le študentom FDV-ja (tisti, namenjeni vsem, ne delujejo). Žal sem se morala še prekmalu vrniti nazaj v veliko predavalnico, kjer so se nadaljevala predavanja.

Sledile so vzporedne delavnice po različnih sekcijah. Sama sem se udeležila predstavitve implementacije 1KA v organizacijah. Poslušali smo šest različnih organizacij, ki pri svojem delu uporabljajo 1KA (Iskratel, NIJZ, MFDP, VŠUP in dva primera na FDV). Po kratki predstavitvi, kako jo uporabljajo pri teh podjetjih, je sledila delavnica z naslovom Sistematičen pregled funkcionalnosti 1KA, na kateri nam je zopet predaval Gregor Čehovin. Vsem predavanjem pred tem sem lahko sledila brez težav, tu pa je bilo potrebno neprestano spremljanje dveh platen in je bilo precej zahtevno. Tudi tematika mi je bila precej nepoznana, saj z orodjem 1KA tako podrobno še nisem delala, hkrati pa je predavatelj precej hitro razlagal stvari. Nikakor pa ne morem zanikati dejstva, da po nekajurnem poslušanju postaneš nekoliko utrujen.

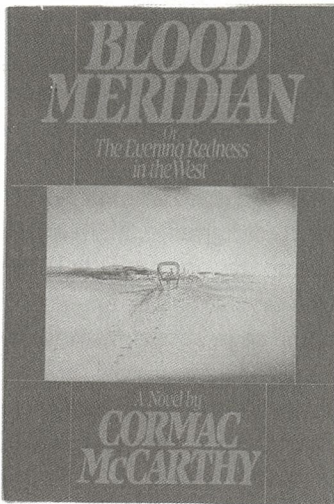
1KA je sicer zelo enostavno orodje, ponuja pa tudi nešteto možnosti za zahtevnejše uporabnike. Pritegnilo me, da lahko v 1KA orodju podatke izvažáš tudi v SPSS, kjer pa je potrebno naložiti sintaksno in tekstovno datoteko. Ob koncu so imeli nekateri še nekaj vprašanj, vendar smo okoli 14.30 zaključili.

Po hitrem kosilu sem se odpravila na knjižni sejem, kjer sem ujela zadnji del Debatne kavarne na tem-

atiko Mednarodnih knjižnih sejmov. Pritegnil me je Luka Novak z izjavo, da sam obiskuje vse sejme po vrsti od živilskega do knjižnega. Nato se je tematika vrtela o uspehu Arabskih emiratov in njihovem sejmu. Na sejem namreč povabijo razstavljalce in jim krijejo vse stroške. Pri nas pa so letos mednarodne stojnice postavili v majhen hodnik izven glavnega sejma, kjer smo jih videli le tisti, ki smo zašli na Založniško akademijo. Debatna se je na tem mestu zaključila in odhitela sem pogledat, kaj počnejo na Založniški akademiji.

Lahko bi rekla, da sem imela cel dan veliko srečo in sem povsod nalezela na zanimiva predavanja. Na Založniški akademiji sem poslušala dva založnika iz Škotske. Škotska založnik in založnica sta imela svojevrsten humor. Prvi nas je nasmejal z izbiro knjig, ki nam jih je predstavil kot izdane uspešnice na trgu (npr. ena knjiga naj bi na 36 različnih načinov posmehovala kolesarjenje in kolesarje). Povedal pa nam je tudi, da je London za njih črna luknja, saj jim dobre pisatelje ukrade. Škotska je namreč majhna dežela sosedov Angležev, ki ima majhne založbe in majhno število kupcev. Za njim je sledila Škotinja, ki izdaja predvsem knjige poučnega in izobraževalnega namena. Odkar je začel v uporabo prihajati internet, jim je prodaja močno padla, zato so leta 2009 začeli z izdajanjem leposlovnih knjig. Glavni cilj jim je kvalitetno besedilo in izdelava kvalitetnih knjig skupaj z bralci in avtorji. Njihova založba je izdala tudi serijo kriminalnih romanov, ki se zelo dobro prodajajo. Tu se je Škotinja pošalila, da je temu tako zato, ker imajo v tem dobro podlago. Oba predstavnika škotskih založb je bilo užitek poslušati, saj sta zanimivo in razumljivo predstavila delovanje založb na Škotskem. Po koncu predstavitve sem se odpravila naprej, saj me je čakalo še nekaj obveznosti za faks. Pa tudi treninga nisem želela izpustiti...

Cormac McCarthy: Krvavi poldnevnik

Ob omembi imena Cormac McCarthy večina ljudi verjetno pomisli na deli, ki sta doživeli tudi uspešno filmsko adaptacijo, to sta Cesta in predvsem Ni prostora za starce v režiji bratov Coen. Vendar pa je vrhunec McCarthyjevega ustvarjanja verjetno Krvavi poldnevnik ali Večerna rdečina na obzorju. Ta zgodovinski

roman, ki ga je eminentni literarni kritik Harold Bloom označil za »ultimativni vestern«, je izšel leta 1985.

Zgodba spremlja fanta, ki z zapitim očetom živi v Tennesseeju. S štirinajstimi leti pobegne od doma in kmalu zapade v svet nepredstavljivega nasilja. Pridruži se Glantonovi tolpi, ki jo mehiška vlada najame za pobijanje Indijancev in zbiranje njihovih skalpov, toda na poti skozi puščavo in mesta brutalno pobijajo vse na poti, kar predstavlja večji del romana. V tej tolpi je vrsta zanimivih likov, med njimi Toadvine, ki nima ušes, temnopolti in beli John Jackson, ki se med seboj sovražita, Dan Brown z verižico iz ušes in

pa najmogočnejši izmed vseh, sodnik Holden, ki je poleg fanta najpomembnejši lik v zgodbi.

Marsikdo bi se ob branju vprašal, kaj je tako dobrega na knjigi, ki vsebuje približno 430 strani golega nasilja in drugih človeških grozot. Na tem mestu pride do izraza avtorjev smisel za pisanje. Sicer je branje te knjige vse prej kot enostavno, toda avtor z izredno ritmičnim in bibličnim slogom ter številnimi dialogi v španskem jeziku zgodbo ohrani zanimivo. Pri opisovanju pokrajine (puščave) je zelo natančen, kar da občutek prostranosti, poleg tega pa ne prizanaša s količino podrobno opisanih grozodejstev, kakršno je drevo visečih mrtvih dojenčkov. Edina stvar, ki bi slogovno lahko zmotila kakšnega bralca, je dejstvo, da v knjigi ni izraženih čustev; opisana so zgolj dejanja brez vrednotenja in sodb.

Roman je namenjen širši odrasli publiki, vendar predstavlja kar velik bralski izziv, saj je vsebina knjige zelo temačna. Kar pa naredi branje najbolj grozljivo, je, da roman temelji na resničnih dogodkih in da je Glantonova tolpa dejansko obstajala. Če ste v dvomih, ali bi prebrali ta roman ali ne, pred tem raje preberite kakšno drugo delo tega priznanega avtorja in se nato vrnite na Krvavi poldnevnik.

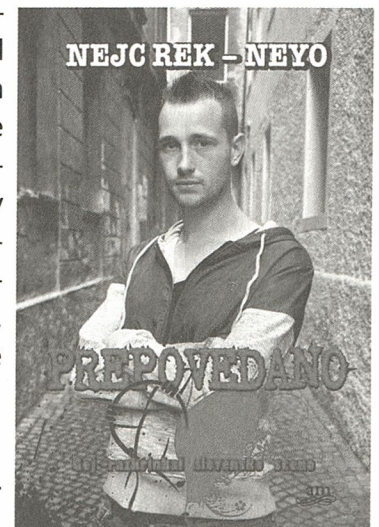
Jan Donoša

Nejc Rek-Neyo: Prepovedano - gej razkrinkal slovensko sceno

V svojem knjižnem prvencu z naslovom Prepovedano : gej razkrinkal slovensko sceno avtor Nejc Rek bralcu na neposreden in slikovit način predstavi svoje življenje. Kot pripadnik gejevske skupnosti v Sloveniji je z avtobiografijo želel doseči, da v državi homoseksualnost ne bi bila več pereča tema, da bi istospolno usmerjene ostali sprejeli kot del družbe. Razkril je vse, kar je dolga leta ostajalo zgolj za štiri stenami. Posebnost knjige je v tem, da nima točno določenih poglavij, kljub temu pa si deli vsebine sledijo v logičnem zaporedju. Na 255 straneh smo bralci priča njegovemu odraščanju, odkrivanju prave in edine identitete, lažem, obtožbam, fizičnemu in psihičnemu nasilju, skratka dejavnikom, ki so ga zaznamovali v mlajših letih ter ki ga še vedno spremljajo zgolj zaradi njegove usmerjenosti. Napetost in rdečo nit se avtor trudi ohraniti z nenehnim iskanjem sanjskega moškega. Ko ga naposled le najde in se prvič močno zaljubi, doživi bolečo izkušnjo, na pot pa se mu postavi še tisoče drugih preizkušenj, ki ga osebno krepijo. Postreže nam tudi s svojo

intimo, ko natančno opisuje spolne odnose z znanci prek spleta, s svojimi partnerji. Pri tem ne pozabi opozoriti na možnost testiranja za spolno prenosljive bolezni, spregovori o prostituciji, ki je prisotna TUDI v gejevskem svetu ter o zlorabi drog. Jezik v knjigi je poljuden, kar pa zna posameznika mogoče malce zmotiti, saj je avtor brez dlake na jeziku in na trenutke precej vulgaren. Tehnični pregled besedila je na nizkem nivoju. Pa vendarle, če odmislim napake znotraj knjige, delo nosi v sebi pomembno sporočilo slovenski družbi, zato jo priporočam. Primerna je za odrasle in srednješolce.

Špela Sanabor

JESENSKO-ZIMSKO BRANJE

S. J. Watson:

Pređen zaspim

»Kaj bi se zgodilo, če bi vsakič, ko zaspite, izgubili spomine? Vaše ime, osebnost, preteklost, celo ljudje, ki jih imate radi - vse bi bilo pozabljeno čez noč. In edina oseba, za katero ste prepričani, da ji lahko zaupate, pa vam izda le del vaše zgodbe.

Kaj določa osebo? Smo zgolj vsota lastnih spominov? In če to odvezemo? S temi vprašanji se je soočal pisatelj, ko je raziskoval snov za svoj literarni prvenec in v ta namen brskal po osmrtnicah.

Christine je ženska v srednjih letih, ki po nesreči trpi za posebno vrsto amnezije – ne more ohraniti niti spominov prejšnjega dne niti zadnjih let. Spominja se samo dogodkov iz svojega otroštva in mladosti. Vsako jutro se zato sedaj prestrašena zbudi v neznan hiši, ob neznanem moškem – za katerega vedno znova izve, da je njen mož. Ko začne pisati svoj skrivni dnevnik in vanj beleži vse, kar se ji dogaja in kar je izvedela čez dan, se ji počasi začnejo vračati drobci spomina. Kaj vse je pozabila o svojem življenju in ali ga lahko spravi v red?«

  Maja Praprotnik

Erin Morgenstern:

Nočni cirkus

»Čas in kraj sta postavljeni v viktorijansko Anglijo. Sama zgodba se odvija v črno-belem cirkusu, ki je odprt le ponoči in ki v mesto vedno pripotuje nepričakovano. Cirkus buri domišljijo mnogih, saj velja za skoraj magičen kraj, poln neverjetnih iluzij, nenavadnih šotorov in skrivnostnih ljudi. Glavna lika sta iluzionista Marco in Celia.

Celia je po očetu podedovala nadnaravni dar, ki ji omogoča, da stvari oblikuje po svoji volji. Ko ji je pri petih letih umrla mama, je prišla k očetu – svetovno znanemu čarodeju Prosperu. Marca pa je njegov učitelj A.H. v rani mladosti vzel iz sirotišnice v Londonu. Celia in Marco sta se vse življenje učila iluzionistične magije, s katero naj bi se nekoč pomerila v dvoboju. Ta se prične v trenutku, ko se Celia prijavi za mesto iluzionistke v Nočnem cirkusu, kjer Marco dela kot pomočnik lastnika cirkusa, Chandresha Lefévrrera.

Drug drugega dolga leta izzivata v iluzionističnih trikih, ki jih izvajata v cirkusu in resnice katerih navadni ljudje ne vidijo oziroma ne želijo videti. Hkrati pa se ves čas sprašujeta, kaj je namen njunega izziva, pa tudi kdaj se bo končal.

To je knjiga, ki se bralcu sprva ne zdi nič posebnega. Pisateljičino pisanje o magiji, likih in cirkusu samem pa zgodbo približa bralcu; ta ima zato občutek, da je resnična in hkrati neresnična.

Delo bi priporočila vsem, ki uživajo v lahkotnem branju s pravo mero domišljije in fantazije.«

  Maša Brglez

Diana Gabaldon:

Tujka

»Knjiga Tujka je prvi del knjižne serije Outlander, ki jo je napisala ameriška pisateljica Diana Gabaldon. Knjigo sem si izposodila po ogledu še čisto sveže TV serije z naslovom Outlander, ki je posneta po teh romanih. Že po prvem delu me je zgodba navdušila in vzpodbudila, da sem odhitela v najbližjo knjižnico, kjer sem poiskala to knjigo. Čeprav nisem ravno ljubiteljica zgodovine, me je pri branju pritegnilo ravno zgodovinsko dogajanje, imena, datumi, kraji, ki jih je pisateljica uporabila in ki temeljijo na resničnosti.

Začetek zgodbe se dogaja sredi 20. stoletja, natančneje leta 1945, kjer nastopita Claire in Frank Randall, zakonca, ki po koncu vojne odideta na druge medene tedne, in sicer na Škotsko. Frank si predvsem želi odkriti zgodovino svojega prednika Jacka Randalla, pri čemer se ob njegovem poslušanju in raziskovanju angleške ter škotske zgodovine marsičesa nauči tudi njegova soproga. Claire je zdravilka, ki je med vojno zdravila bojevnike, spoznava pa tudi botaniko. Ko na Škotskem občuduje pravadno kamnito svetišče, imenovano Craigh na Dun, jo to popelje daleč v preteklost, in sicer v leto 1743, med bojevnike škotskega klana MacKenzie. Njena nova življenjska pot se prične na gradu Leoch, kjer spleta načrte, kako bi lahko pobegnila nazaj v svoj čas, kjer jo v tistem trenutku išče Frank. Njeno bivanje v preteklosti prinaša ogromno nevarnosti in spletk, na koncu pa vse to privede še do razdvojenosti njenih čustev.«

  Maksima Voga

phoenix of ever changing season (autumn)

Kind-hearted Queen of the second spring
Sweet as a gentle autumn breeze, in late October light
She arises from last summer glow, as a phoenix
resurrecting into a new season's life, at full might

Greeted by loud calling of the crows, her companions
Following her as she moves along, touching every single little thing
Twigs and crispy leaves, and silence in the eve
Reaching beyond the view of the eye, never stopping or waiting
She greets us all, may we see her or may we not

Delicacy of fantasy, out of reach, out of grasp
Only for them to see, in dreams of day or night
Child's dream, a wish of a man trying to tell a story
But unable to capture it's essence in simplicity of words
Fascination of the autumn, cherished palace of yellow and red

This is what Queen of the second spring ensures
Last colours of the year, last warmth before the cold
With November passing into December
she turns into ashes, repeating the never ending cycle
year after a year, like a Phoenix of ever changing seasons.

 Maša Brglez

dark chest of wonders

What does it behold, dark chest still locked
Without a key we may never know

Found in a attic of an old dying man
He was mystery to start with
Crippled, babbling about wonders in it

»Never shall you open it! Never shall you see it's
dark wonders!«

Never may we shall, for the key is still lost
Through a hole, all we see dark light
Peering through it; does it hide a golden chalice?
Golden coins, never spent by the foolish man

Then before our eyes, under a closet a key appears
Right out of shadows it emerges

Now with a key in my hand and note in my head
From the babbling fool, do I dare to open it?

What if a curse is upon it, dreadful plague?
Trembling hand I place the key through the hole
Perhaps I will die after looking upon it
But I have to see
What wonders does this dark chest hides

Chest flew' open and my eyes widen

 Maša Brglez

Risbe: Maksima Voga

pesem o življenju

Vsak ima pravico, da živi,
tako kot mu srce poželi,
resnično bodite brez skrbi,
saj veselje za vse lepo nam poskrbi.

Tu ni pravil in omejitev,
le vam prepuščena je ta odločitev,
kaj iz življenja boste storili,
na kakšen način ga obogatili.

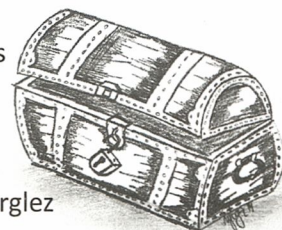
Vsa sreča čaka tu na vas,
poslušajte svoj notranji glas,
občutek naj bo vaše vodilo,
ki vselej za pravo pot bo govorilo.

Ravnajte se po svoji vesti
in tej le ostanite zvesti,
tako ne boste ničesar obžalovali,
dosegli vse, kar si boste zadali.

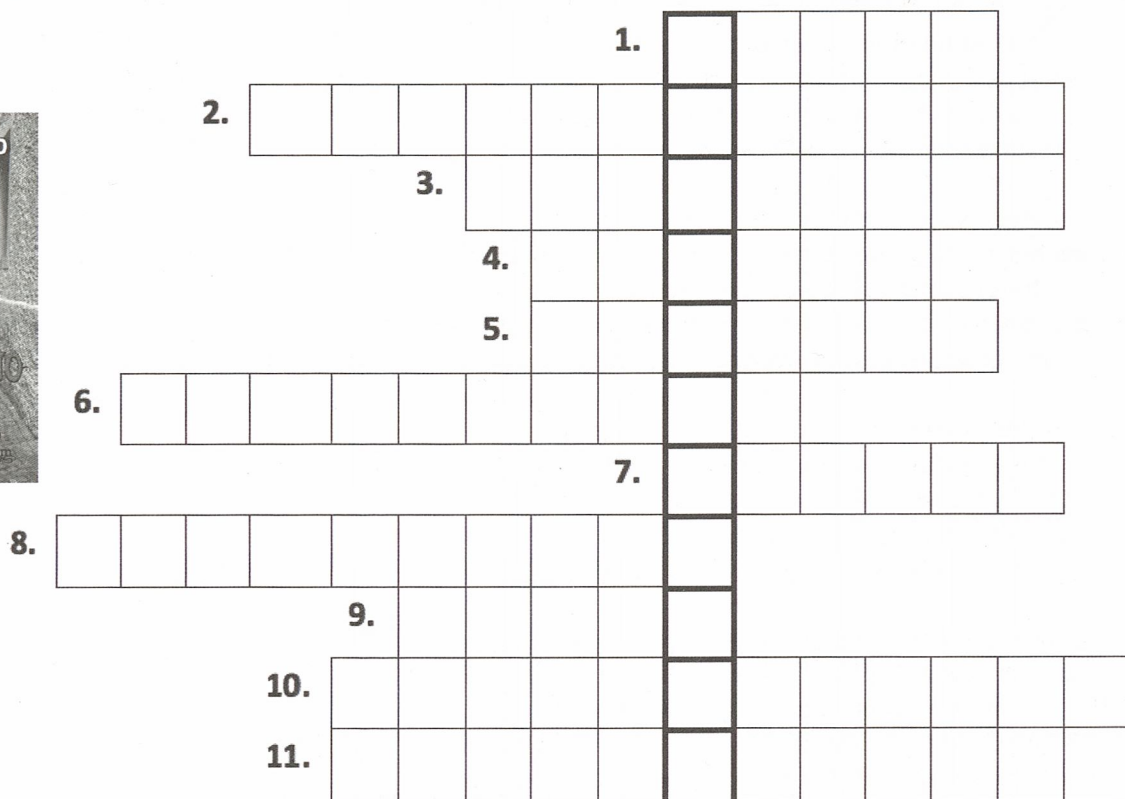
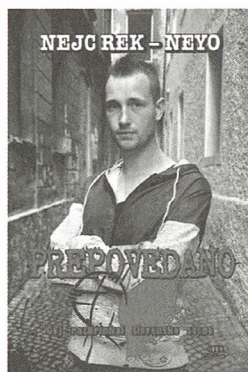
Čisto vse je mogoče na tem prelepem svetu,
le z optimizmom je treba gledati nanj,
prav vse je možno na tem prekrasnem planetu,
le globoko je treba verjeti vanj.

Pri tem pa za vse kar imate, bodite zahvalni,
do drugih ljudi spoštljivi in solidarni,
saj dobro se vedno z dobrim vrača,
vsa se ljubezen na koncu poplača.

 Eva Dobrić

Nagradna križanka

1. ZDA je država, ki je v preteklosti prirejala Knjižničarske _____.
2. »Prostor« na Slovenskem knjižnem sejmu, ki je bil lansko leto namenjen izključno kuharskim knjigam in knjigam s kulinarčno vsebino.
3. Založba, ki je v letu 2014 organizirala literarno delavnico?
4. Diplome in priznanja, ki so najvišje državne nagrade za izjemne uspehe na področju knjižničarstva.
5. Lanske države, ki so bile gostje na Slovenskem knjižnem sejmu so bile: Rusija, Hrvaška in _____.
6. Najstarejša slovenska literarna nagrada za odrasle. _____ nagrada.
7. Koliko literarnih nagrad je bilo podeljenih na Slovenskem knjižnem sejmu v letu 2014?
8. Organiziran ogled knjižnega sejma za šolske skupine. Šolski _____.
9. Spletna knjigarna založbe Mladinska knjiga
10. Glavni junaki v televizijski seriji The Librarians.
11. Ljubezen do knjig, zlasti starih in dragocenih. .

GESLO

Ime in priimek, e-mail:

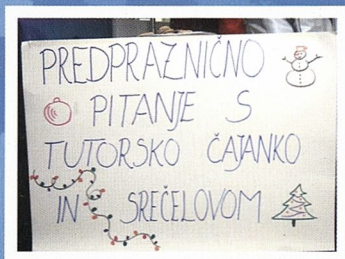

Pravilno sestavljeno geslo oddaj v knjižnici na našem oddelku do 30. aprila 2015 in z malo sreče pri žrebanju te bo pričakala lepa knjižna nagrada.

Maja Praprotnik

PREDBOŽIČNO PITANJE

V NASLEDNJI ŠTEVILKI
PREBERITE...

O udeležbi
naših študentov
na Bobcatsss-u

Intervju z
založbo
Berivka

Sklop
predstavitev na
temo šolskih
knjižnic

Vabilo na
Štubidujev
literarni
natečaj

Strokovni žirant:
DR. ANDREJ BLATNIK